

AMMATTITAUDIT JA AMMATTITAUTIEPÄILYT 2016

Työperäisten sairauksien rekisteriin kirjatut uudet tapaukset

Työterveyslaitos

AMMATTITAUDIT JA AMMATTITAUTIEPÄILYT 2016

Työperäisten sairauksien rekisteriin kirjatut uudet tapaukset

Työterveyslaitos

Ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt 2016

Kirsi Koskela, Johanna Lehtimäki, Kristiina Aalto-Korte, Maria Pesonen, Irmeli Lindström, Hille Suojalehto, Liisa Airaksinen, Katri Suuronen ja Eva Helaskoski

Työterveyslaitos

Helsinki

Työterveyslaitos

Työterveys

PL 40

00251 Helsinki

www.ttl.fi

Toimitus: Kirsi Koskela, Johanna Lehtimäki

Kuvat ja taulukot: Kirsi Koskela, Johanna Lehtimäki

Kannet: Kristiina Rissanen

© 2020 Työterveyslaitos ja kirjoittajat

Tämän teoksen osittainenkin kopiointi on tekijänoikeuslain (404/61, siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen) mukaisesti kielletty ilman asianmukaista lupaa.

KATSAUKSIA 172

ISBN 978-952-261-927-3 (PDF)

ISSN-L 0357-4296 = Katsauksia

ISSN-L 1235-8614 = Ammattitaudit

TIIVISTELMÄ

Vuonna 2016 Työperäisten sairauksien rekisteriin (TPSR) kirjattiin yhteensä 4090 ammattitautia tai ammattitautiepäilyä, joka on noin 7 % vähemmän kuin v. 2015. Vahvistettuja ammattitauteja oli 1479 tapaus, joka on puolestaan 14 % edellisvuotta vähemmän. Vahvistettujen ammattitautien osuus oli 36 %. Monen samanaikaisesti vahvistuneen ammattitautidiagnoosin tapauksia oli noin 5 % aineistosta.

Työikäisille (15-64-vuotiaille) kirjattiin 3428 ammattitautia tai niiden epäilyä eli 14,4 tapaus/10 000 työllistä kohden. Työikäisten ammattitautien tai niiden epäilyjen määrä on vähentynyt 8 % v. 2015 verrattuna. Työikäisille kirjattiin 1060 vahvistettua ammattitautia eli 4,5 tapaus/10 000 työllistä kohden. Työikäisten vahvistettujen ammattitautien määrä on 16 % vähemmän kuin v. 2015. Työikäisillä vahvistettujen ammattitautien osuus oli 31 %.

Noin neljäsosa kaikista vahvistetuista ammattitautitapauksista todetaan työuran jälkeen. Yli 65-vuotiaille ammattitauteja tai niiden epäilyjä kirjattiin 662 tapaus, joista vahvistettuja ammattitauteja oli 419 tapaus. Vahvistettujen ammattitautien osuus oli 63 %.

Työikäisten aineiston vahvistetuista ammattitautitapauksista kirjattiin 72 % miehille ja 28 % naisille. Lähes kaikki yli 65-vuotiaiden aineiston vahvistetuista ammattitautitapauksista kirjattiin miehille (miehet 97 %/naiset 3 %). Koko aineiston vahvistetuista ammattitautitapauksista kirjattiin miehille 79 % ja naisille 21 %.

Koko aineistossa vahvistettujen ammattitautitapausten keski-ikä oli 56 vuotta. Työikäisillä ammattitauteja todettiin eniten 60-64-vuotiaiden ja 55-59-vuotiaiden ikäryhmissä. Työikäisten miesten vahvistettuja ammattitautitapauksia todettiin erityisesti 50-64-vuotiailla. Työikäisten naisten vahvistettujen ammattitautitapausten ikäjakauma oli selvästi miehiä tasaisempi. Työikäisillä naisilla vahvistettuja ammattitauteja todettiin eniten 45-54-vuotiailla.

Koko aineiston selvästi yleisimmät vahvistetut ammattitaudit olivat meluvamma ja asbestiplakkitauti. Työikäisten yleisin vahvistettu ammattitauti oli edelleen meluvamma. Seuraavaksi yleisimmät vahvistetut ammattitaudit työikäisillä olivat allerginen kosketusihottuma, ärsytyskosketusihottuma, asbestiplakkitauti ja ammattiasma. Miesten ja naisten ammattitautikirjot poikkesivat toisistaan. Työikäisillä miehillä yleisimmät vahvistetut ammattitaudit olivat meluvamma, asbestiplakkitauti ja allerginen kosketusihottuma. Työikäisillä naisilla yleisimmät vahvistetut ammattitaudit olivat puolestaan allerginen kosketusihottuma, ärsytyskosketusihottuma ja ammattiasma. Yli 65-vuotiaiden yleisimmät vahvistetut ammattitaudit olivat asbestiplakkitauti, meluvamma ja mesoteliooma. Pääaltisteryhmittäin tarkasteltuna kemialliset tekijät aiheuttivat työikäisillä eniten vahvistettuja ammattitautitapauksia

(42 %). Toiseksi eniten vahvistettuja ammattitautitapauksia liittyi fysikaalisiin tekijöihin (34 % tapauksista).

Työikäisten vahvistettuja ammattitauteja todettiin toimialoittain tarkasteltuna lukumääräisesti eniten 'kasvinviljely ja kotieläintaloudessa, riistataloudessa ja niihin liittyvissä palveluissa' (168 tapausta), 'erikoistuneessa rakennustoiminnassa' (97 tapausta), 'talonrakentamisessa' (76 tapausta) sekä 'metallituotteiden valmistuksessa (pl. koneet ja laitteet)' (57 tapausta). Mikäli tapauksien määrä suhteutetaan työllisten määrään, tapauksia todettiin eniten 'muiden kulkuneuvojen valmistuksessa' (mm. laivat, junat, lentokoneet) (37,4 tapausta/10 000 työllistä) ja 'kasvinviljely ja kotieläntaloudessa, riistataloudessa ja niihin liittyvissä palveluissa' (26,9 tapausta/10 000 työllistä).

Työikäisten ammattitauteja tai ammattitautiepäilyjä todettiin lukumääräisesti eniten 'kasvinviljely ja kotieläntaloudessa, riistataloudessa ja niihin liittyvissä palveluissa', 'terveyspalveluissa' sekä 'julkisessa hallinnossa ja maanpuolustuksessa ym.' Työllisiin suhteutetuissa ilmaantuvuusluvussa 'muiden kulkuneuvojen valmistus', 'työllistämistoiminta', muut henkilökohtaiset palvelut' (sisältää kampaamo- ja kauneudenhoitopalvelut) sekä 'kasvinviljely ja kotieläntalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut' nousivat kärkeen.

Työikäisten vahvistettuja ammattitautitapauksia todettiin ammattitautitarkasteltuna lukumääräisesti eniten 'rakennustyöntekijöillä ym. (pl. sähköasentajat)' (208 tapausta), 'maanviljelijöillä ja eläintenkasvattajilla ym.' (206 tapausta) sekä 'konepaja- ja valimotyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla' (114 tapausta). Työikäisten vahvistettujen ammattitautien työllisiin suhteutettu ilmaantuvuus oli korkein 'upseereilla' (27,5 tapausta/10 000 työllistä), 'maanviljelijöillä ja eläintenkasvattajilla' (26,9 tapausta/10 000 työllistä), 'metsä- ja kalatalouden työntekijöillä' (25,4 tapausta/10 000 työllistä) sekä 'elintarvike-, puutyö-, vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijöillä ym.' (23,0 tapausta/10 000 työllistä).

Työikäisten ammattitauteja tai ammattitautiepäilyjä todettiin ammattitautitarkasteltuna lukumääräisesti eniten 'konepaja- ja valimotyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla' sekä rakennustyöntekijöillä ym.'. Työllisiin suhteutettua ilmaantuvuus on korkein 'upseereilla' sekä 'elintarvike-, puutyö-, vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijöillä ym.'

Vuonna 2016 työikäisille kirjattiin 606 ammattiastmaa ja ammattiastmaepäilyä, kun vuonna 2015 tapauksia oli 635. Vähennemistä oli tapahtunut vuoteen 2011 verrattuna, jolloin tapauksia oli 699. Ammattiastmojen ja ammattiastmaepäilyjen työllisiin suhteutettu ilmaantuvuus väheni myös lievästi. Vahvistettujen ammattiastmojen lukumäärä oli 78, kun edellisenä vuonna niitä oli 85. Vuodesta 2011 alkaen vahvistettujen ammattiastmojen määrässä on tapahtunut lievää vuosittaista vaihtelua, mutta mitään selvää lasku- tai nousutrendiä ei voida havaita. Ammattiastmoja todettiin naisilla hieman enemmän kuin miehillä (naiset 53%/ miehet 47%). Vahvistettuja ammattiastmoja todettiin eniten 55-59 -vuotiaiden ikäryhmässä. Ammattiastman yleisimmät aiheuttajat olivat homesienet (24

tapausta), jauhot ja rehut (20 tapausta), lehmä (8 tapausta), muut kemikaalialtisteet (7 tapausta), muut eläinperäiset altisteet (5 tapausta) ja isosyanaatit (4 tapausta). Vahvistettuja ammattiastmoja todettiin lukumääräisesti eniten toimialoilla 'kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut' (22 tapausta), 'elintarvikkeiden valmistus' (12 tapausta) ja 'koulutus' (8 tapausta). Jos vahvistettujen ammattiastmojen lukumäärää tarkastellaan suhteutettuna 10 000 työlliseen olivat riskialtteimmat toimialat 'elintarvikkeiden valmistus' ja 'kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut'. Ammattiteittain tarkasteltuna korkeimmat ilmaantuvuusluvut olivat ammattiteissa 'elintarvike-, puu-työ-, vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.', 'maanviljelijät ja eläintenhoitajat ym.', 'prosessityöntekijät' ja 'opettajat ja muut opetusalan erityisasiantuntijat'. Vähäinen vahvistettujen ammattiastmojen osuus ilmoitetuista tapauksista osoittaa työperäisten hengitystieoireiden yleisyyttä ja aiheuttajien tunnistamisen vaikeutta.

Vuonna 2016 työikäisille kirjattiin 160 ammattinuhaa tai ammattinuhaepäilyä, joista vahvistettuja ammattinuhia oli 52 tapausta. Vahvistettujen ammattinuhien määrä on pysynyt samankaltaisena viime vuodet. Valtaosa (69 %) vahvistetuista ammattinuhista todettiin miehillä vuonna 2016. Ammattinuhia on vahvistettu kautta koko työiän melko tasaisesti, 5-vuotisryhmittäin eniten ikäryhmissä 45-49-vuotiaat (19 %) ja seuraavaksi eniten ikäryhmissä 25-29-vuotiaat sekä 30-34-vuotiaat, molemmissa 17 %. Ammattinuhia aiheuttivat, kuten aiemminkin, eniten jauhot, viljat ja muut kasviallergeenit, eläinten epiteeli, varastopölypunkit ja eri kemialliset tekijät. Toimialoittain tarkasteltuna ammattinuhaan sairastuneita oli eniten 'kasvinviljely ja kotieläintaloudessa, riistataloudessa ja niihin liittyvissä palveluissa' ja 'elintarvikkeiden valmistuksessa'. Ammattiteittain tarkasteltuna 'maanviljelijät ja eläintenkasvattajat' ovat kärjessä.

Työikäisten ammatti-ihotauteja ja -epäilyjä tuli tietoon 973 tapausta, ja vahvistettuja ammatti-ihotauteja oli 316 tapausta (30 % kaikista ammattitaudeista). Työikäisten vahvistettuja allergisia kosketusihottumia oli 141 tapausta, mikä on samaa tasoa kuin edeltävinä 3 vuotena. Yli puolet tapauksista oli miehiä, kun yleensä enemmistö ammatti-ihotautitapauksista ilmenee naisilla. Aiheuttajaryhmistä suurin oli edelleen epoksikemikaalit ja -tuotteet (29 tapausta; 21 %). Kumikemikaalit olivat toiseksi suurin ryhmä: 19 tapausta (13 %). Isotiatsolinoniallergiaepidemian huippu saavutettiin v. 2014 ja tapausmäärät vähenivät edelleen jonkin verran (2016 14 tapausta, kun v. 2015 oli 16 tapausta). Akrylaatit ja kookosrasvahappoyhdisteet olivat myös suhteellisen suuria aiheuttajaryhmiä (8 tapausta kummassakin). Jälkimmäistä selittää useampi kookosamfopropionaattiallergia pikaruokatyöntekijöillä. Kun tarkastellaan tapausten lukumääriä eri toimialoilla, kärkeen nousee 'terveyspalvelut' ja toisella sijalla oli kampaajista ja kosmetologeista koostuva 'muut henkilökohtaiset palvelut'. Kun tarkastellaan tapausten työvoimaan määrään suhteutettua ilmaantuvuutta eri toimialoilla, ylivoimaiseen kärkeen nousee 'muut henkilökohtaiset palvelut'. Ammattiteittain tarkasteltuna tapauksia oli lukumääräisesti eniten 'rakennustyöntekijöillä',

'palvelutyöntekijöillä' (mm. kampaajat) ja 'konepaja- ja valimotyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla'. Ne olivat kärkikolmikko myös edeltävällä 11-vuotisperiodilla. Työvoiman määrään suhteutettuna tällä kertaa 'avustavat keittiö- ja ruokatyöntekijät' nousivat kärkeen yllämainittujen pikaruokatyöntekijöiden kookosamfopropionaattiallergioiden vuoksi. Tätä yhdistettä oli yleisesti käytetyssä desinfioivassa käsienvesuaineessa ja se on aiheuttanut pienen epidemian Suomessa. Tietojemme mukaan ainakin osassa hampurilaisravintoloita tästä tuotteesta on jo luovuttu.

Työikäisten vahvistettuja ärsytyskosketushottumia oli tällä kertaa vain 103. Se on yli 30 vähemmän kuin edeltävinä 2 vuotena. Yleisin ilmoitettu syy oli 'märkätyö' kuten aiemminkin. Tapauksia oli lukumääräisesti eniten 'terveyspalveluissa' ja 'ravitsemistoiminnassa'. Kolmannella tilalla oli 'henkilökohtaiset palvelut' (mm. kampaajat). Samat toimialat olivat kärjessä myös v. 2015. Ammateittain tarkasteltuna lukumääräisesti eniten tapauksia oli tällä kertaa 'palvelutyöntekijöillä'. 'Terveydenhuollon asiantuntijat' (mm. sairaanhoitajat), 'hoivapalvelujen ja terveydenhuollon työntekijät' (mm. lähihoitajat) sekä 'konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat' olivat seuraavilla sijoilla.

Työikäisten vahvistettuja kosketusurtikarioita ja proteiinikosketushottumia oli 33 tapausta, mikä on samaa luokkaa kuin edeltävien 6 vuoden tapausmäärät. Nämä diagnoosit painottuvat nuoriin ikäluokkiin: 2/3 tapauksista oli alle 40-vuotiailla. Eläinperäiset altisteet muodostivat selkeän enemmistön tapauksista (24 tapausta; 73 %) ja toisella sijalla olivat kasviperäiset altisteet (6 tapausta; 18 %). Eläinperäisistä aiheuttajista tärkein oli lehmän epi-teeli. 'Kasvinviljely ja kotieläintalous, riistatalous ja niihin liittyvät palvelut' on tärkein toimiala niin lukumääriä kuin työvoimaan suhteutettuja ilmaantuvuuslukuja tarkasteltaessa. Ammateista 'maanviljelijät ja eläintenkasvattajat' ovat kärjessä.

Ihoinfektioista lähes kaikki (26/28) olivat syyhytartuntoja, joita esiintyi lähinnä hoitohenkilöstössä, sairaanhoitajilla ja lähihoitajilla.

Työikäisten rasisairauksia ja niiden epäilyjä kirjattiin 351 tapausta, joista vahvistettuja rasisairauksia oli 124 tapausta. Työikäisten yleisin rasisairaus oli edelleen lateraalinen epikondyliitti (tenniskyynärpää), joita vahvistettiin 35 tapausta. Noin 70 % tapauksista todettiin miehillä. Tapauksia todettiin erityisesti ikäryhmissä 45-49- vuotta ja 50-54-vuotta, mutta noin 11 % tapauksista todettiin alle 30-vuotiailla. Toimialoittain tarkasteltuna lateraalisen epikondyliitin tapauksia todettiin lukumääräisesti eniten 'elintarvikkeiden valmistuksessa', 'talonrakentamisessa', 'vähittäiskaupassa (pl. moottoriajoneuvojen ym. kauppa)' ja 'erikoistuneessa rakennustoiminnassa'. Ammateittain tarkasteltuna vastaavasti kärkeen nousivat 'teollisuuden ja rakentamisen avustavat työntekijät', 'rakennustyöntekijät ym. (pl. sähköasentajat)', 'konepaja- ja valimotyöntekijät sekä asentajat ja korjaajat' sekä

'elintarvike-, puutyö- ja vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijät ym.' Työikäisten vahvistettuja mediaalisia epikondyliittejä (golfkynnänpää) oli vain 2 tapausta, kun epäilyksi jääneitä tapauksia oli 6 tapausta.

Työikäisten vahvistettuja varttinäluun puikkolisäkkeen alueen jännetuppitulehduksia (de Quervain) tai käden tai ranteen krepitoivia tenosynoviitteja vahvistettiin yhteensä 17 tapausta. Tapauksia todettiin mm. 'elintarvikkeiden valmistuksessa', 'kasvinviljely ja kotieläintaloudessa, riistataloudessa ja niihin liittyvissä palveluissa' sekä 'erikoistuneessa rakennustoiminnassa'.

Työikäisten rannekanavaoireyhtymiä tai niiden epäilyjä kirjattiin 61 tapausta, joista vahvistettiin ammattitaudiksi 16 tapausta. Tapausmäärät olivat edellisvuotta pienemmät. Noin 70 % tapauksista todetaan miehillä. Ikäjakauma oli laaja ja 25 % tapauksista todettiin alle 35-vuotiailla. Vahvistettuja rannekanavaoireyhtymätapauksia todettiin lukumääräisesti eniten 'elintarvikkeiden valmistuksessa', 'metallituotteiden valmistuksessa (pl. koneet ja laitteet)', 'talonrakentamisessa' sekä 'moottoriajoneuvojen ym. tukku- ja vähittäiskaupassa sekä korjauksessa'. Ammateittain tarkasteltuna tapauksia todettiin eniten konepaja- ja valimotyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla, 'rakennustyöntekijöillä ym. (pl. sähköasentajat)' sekä 'elintarvike- puutyö-, vaatetus- ja jalkinealan valmistustyöntekijöillä ym.'.

Työikäisten vahvistettujen prepatellaaribursiittien määrä on merkittävästi noussut aiempaan vuosiin verrattuna. Kun vuosina 2012-2015 vahvistettiin yhteensä 12 tapausta, niin vuonna 2016 vahvistettujen tapauksien määrä oli 17 tapausta.

Meluvamma on pitkäaikaisen tai toistuvan melulle altistumisen aiheuttama sisäkorvatyyppinen kuulonalenema. Meluvamman kehittymiseen vaikuttavat äänen voimakkuus, taajuus, laatu ja kokonaismeluannos. Vuonna 2016 työikäisille kirjattiin 788 meluvammaa tai sen epäilyä, joista vahvistuneita meluvammoja oli 319 tapausta. Yli 65-vuotiaille kirjattiin 55 vahvistettua meluvammaa, joten vuonna 2016 vahvistettiin yhteensä 374 meluvamma-tapausta. Vahvistamisprosentti oli 41 %. Sekä vahvistettujen että epäiltyjen meluvammojen määrät ovat vähentyneet noin kolmanneksella viimeisen kymmenen vuoden aikana. Vahvistetuista meluvammoista todettiin miehillä 98 %. Meluvammoja kirjautui työikäisillä eniten 60–64-vuotiaille. Toimialoittain tarkasteltuna meluvammoja ja niiden epäilyjä oli lukumääräisesti eniten 'erikoistuneessa rakennustoiminnassa' ja 'metallituotteiden valmistuksessa (pl. koneet ja laitteet)', sitten 'julkisessa hallinnossa ja maanpuolustuksessa ym.'. Ammattiluokittain tarkasteltuna meluvammoja vahvistettiin lukumääräisesti eniten 'valimo- ja konepajatyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla' (105 tapausta), 'rakennustyöntekijöillä' (52 tapausta) sekä 'prosessityöntekijöillä' (44 tapausta).

Työikäisille kirjattiin yhteensä 61 tärinätautia tai sen epäilyä. Tärinätauteja vahvistettiin 17 tapausta, joka on aiempaa vuotta vähemmän. Vahvistetuista tärinätautitapauksista kirjattiin miehille 94 %. Noin puolet vahvistetuista tapauksista todetaan yli 50-vuotiailla, mutta

toisaalta 18 % tapauksista todetaan jo 30-34-vuotiailla. Toimialoittain tarkasteltuna vahvistettuja tärinätauteja todettiin eniten 'moottoriajoneuvojen ym. tukku- ja vähittäiskaupassa sekä korjauksessa'. Ammateittain tarkasteltuna tapauksia todettiin eniten 'konepaja- ja valimotyöntekijöillä sekä asentajilla ja korjaajilla' sekä 'rakennustyöntekijöillä (pl. sähköasentajilla)'.

Asbestisairaustapauksia tai niiden epäilyjä oli yhteensä 630 tapausta, joista vahvistettuja tapauksia oli 446. Tapausmäärissä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta edellisen parin vuoden aikana. Vastaavasti työikäisillä todettiin 141 asbestisairaustapausta tai niiden epäilyä. Vahvistettuja asbestisairauksia oli 95 tapausta. Työikäisten asbestisairaustapauksien määrä on laskenut tasaisesti useiden vuosien ajan. Asbestisairauksiin liittyy tyypillisesti pitkä viive altistumisen ja asbestisairauden toteamisen välillä, joten suurin osa asbestisairauksista todetaan yli 65-vuotiailla. Koko aineistossa oli 409 asbestiplakkitautia tai sen epäilyä, joista vahvistettiin 342 tapausta. Työikäisille kirjattiin 108 asbestiplakkitautia tai sen epäilyä. Vahvistettuja asbestiplakkitauteja oli 91 tapausta. Asbestoosia tai niiden epäilyä oli yhteensä 81 tapausta. Tapausmäärien nousu on jatkunut edellisvuodesta. Vahvistettuja asbestoosia todettiin 37 tapausta, joka on edellisvuoden tasoa. Työikäisille kirjattiin 9 asbestoosia tai sen epäilyä, joista vahvistui 2 tapausta.

Koko aineistossa todettiin 86 ammattikeuhkosityöpää tai niiden epäilyä, joista vahvistettuja ammattikeuhkosityöpiä oli 31 tapausta. Kaikki vahvistuneet tapaukset olivat asbestin aiheuttamia. Kolme ammattikeuhkosityöpäepäilytapausta liittyivät johonkin muuhun altisteeseen kuin asbestiin. Työikäisten ammattikeuhkosityöpiä tai niiden epäilyjä oli 12 tapausta, joista yksikään ei vahvistunut ammattitaudiksi. Mesotelioomia tai niiden epäilyjä oli 69 tapausta, joista vahvistui ammattitaudiksi 56 tapausta. Mesoteliomien tapausmäärät ovat jatkaneet edelleen nousuaan. Työikäisten mesoteliomien tai niiden epäilyä oli 6 tapausta, joista 5 vahvistettiin ammattitaudiksi. Edellä mainittujen ammattisyöpien lisäksi vuoden 2016 aineistossa oli kolme muuta vahvistettua ammattisyöpää: nenän sivuontelon syöpä, kurkunpääsyöpä ja myeloinen leukemia. Ammattisyöpäepäilyksi jääneitä tapauksia oli yhteensä 77 tapausta.

Työikäisillä vahvistettiin ammattitaudiksi myös mm. 35 myyräkuumetta, 11 allergista alveoliittia eli homepölykeuhkoa, 8 orgaanisten pölyjen aiheuttamaa toksista oireyhtymää (ODTS, organic dust toxic syndrome), 7 liuotinaivosairautta, 5 jänisruttoa ja 2 silikooosia eli kivipölykeuhkoa.

Lääkäreillä on lakisääteinen (Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta 44/2006)¹ velvollisuus ilmoittaa ammattitaudista tai sen epäilystä tai muusta työperäisen sairauden epäilystä Aluehallintovirastoon. Vuonna 2016 ammattitaukeista ja niiden epäilyistä jäi suurin osa ilmoittamatta Aluehallintoviraston työsuojelun vastuualueelle. Vuonna 2016 ammattitauti-ilmoitus oli tehty 27 % kaikista ammattitaukeista ja

niiden epäilyistä, joka vastaa edellisen vuoden tasoa (v. 2015 26 %). Ammattitauti-ilmoitus oli tehty 41 % vahvistetuista tapauksista ja 20 % ammattitautiepäilyiksi jääneistä tapauksista (v. 2015 41 % ja 16 % vastaavasti). Työikäisillä ammattitauti-ilmoitus oli tehty 25 % kaikista ammattitaudeista ja niiden epäilyistä (37 % vahvistetuista tapauksista ja 19 % ammattitautiepäilyiksi jääneistä tapauksista).

SAMMANDRAG

År 2016 registrerades i registret över arbetsrelaterade sjukdomar (TPSR) sammanlagt 4 090 fall av yrkessjukdom eller misstanke om yrkessjukdom, vilket är cirka 7 procent mindre än 2015. Antalet fall av bekräftade yrkessjukdomar var 1 479, vilket är 14 procent lägre än föregående år. Andelen bekräftade yrkessjukdomar var 36 procent. Andelen med diagnoser på flera yrkessjukdomar som bekräftats samtidigt var cirka 5 procent av materialet.

Bland personer i arbetsför ålder (15–64 år) registrerades 3 428 fall av yrkessjukdom eller misstanke om yrkessjukdom dvs. 14,4 fall/10 000 sysselsatta. Bland personer i arbetsför ålder har yrkessjukdomar eller misstankar om yrkessjukdom minskat med 8 procent jämfört med 2015. Bland personer i arbetsför ålder registrerades 1 060 bekräftade yrkessjukdomar dvs. 4,5 fall/10 000 sysselsatta. Bland personer i arbetsför ålder har de bekräftade yrkessjukdomarna minskat med 16 procent jämfört med 2015. Andelen bekräftade yrkessjukdomarnas var 31 procent bland personer i arbetsför ålder. Cirka en fjärdedel av alla bekräftade fall av yrkessjukdomar konstateras efter arbetskarriären.

Bland personer över 65 år registrerades 662 fall av yrkessjukdom eller misstanke om yrkessjukdom, varav 419 fall var bekräftade yrkessjukdomar. Andelen bekräftade yrkessjukdomar var 63 procent.

Bland de bekräftade fallen av yrkessjukdomar hos personer i arbetsför ålder registrerades 72 procent för män och 28 procent för kvinnor. I materialet gällde nästan alla bekräftade fall av yrkessjukdom som registrerades för personer över 65 år män (män 97 %/kvinnor 3 %). Av de bekräftade fallen av yrkessjukdom i hela materialet registrerades 79 procent för män och 21 procent för kvinnor.

Genomsnittsåldern för bekräftade fall av yrkessjukdom var 56 år i hela materialet. Flest yrkessjukdomar bland personer i arbetsför ålder konstaterades i åldersgrupperna 60–64 år och 55–59 år. De bekräftade fallen av yrkessjukdom bland män i arbetsför ålder konstaterades särskilt bland män i åldern 50–64 år. Bland kvinnor i arbetsför ålder var åldersfördelningen klart jämnare gällande bekräftade yrkessjukdomar. Bland kvinnor i arbetsför ålder konstaterades flest bekräftade yrkessjukdomar i åldersgruppen 45–54 år.

I hela materialet var de överlägset vanligaste bekräftade yrkessjukdomarna bullerskada och pleuraplack. Den vanligaste bekräftade yrkessjukdomen hos personer i arbetsför ålder var fortfarande bullerskada. Den näst vanligaste bekräftade yrkessjukdomen hos personer i arbetsför ålder var allergisk kontaktdermatit, irriterativ kontaktdermatit, pleuraplack och yrkesastma. Spektret för yrkessjukdomar skilde sig mellan män och kvinnor. Bland män i arbetsför ålder var bullerskada, pleuraplack och allergisk kontaktdermatit de vanligaste

bekräftade yrkessjukdomarna. Bland kvinnor i arbetsför ålder var de vanligaste bekräftade yrkessjukdomarna allergisk kontaktdermatit, irriterativ kontaktdermatit, och yrkesastma. De vanligaste bekräftade yrkessjukdomarna bland personer över 65 år var pleuraplack, bul-lerskada och mesoteliom. Vid granskning enligt huvudexponeringsgrupp orsakade kemiska faktorer flest bekräftade yrkessjukdomar bland personer i arbetsför ålder (42 %). Näst mest fall av bekräftade yrkessjukdomar var förknippade med fysikaliska faktorer (34 % av fallen).

Vid granskning branschvis konstaterades flest bekräftade yrkessjukdomar bland personer i arbetsför ålder inom 'jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill' (168 fall), 'specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet' (97 fall), 'byggande av hus' (76 fall) samt 'tillverkning av metallvaror utom maskiner och apparater' (57 fall). Om antalet fall relateras till antalet sysselsatta, konstaterades flest fall inom 'tillverkning av andra transportmedel' (bl.a. tåg, fartyg och flygplan) (37,4 fall/10 000 sysselsatta) och 'jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill' (26,9 fall/10 000 sysselsatta).

Det största antalet yrkessjukdomar eller misstänkta yrkessjukdomar konstaterades inom 'jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill', 'hälso- och sjukvård', samt 'offentlig förvaltning och försvar mm.'. Mätt enligt förekomsten i relation till antalet sysselsatta innehas tätplatserna av 'tillverkning av andra transportmedel', 'arbetsförmedling', andra konsumenttjänster' (omfattar frisör- och skönhetsvårdstjänster) samt 'jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill'.

Granskat enligt yrkeskategori konstaterades flest bekräftade fall av yrkessjukdomar bland personer i arbetsför ålder bland 'byggnadsarbetare m.fl. (utom elmontörer) (208 fall), 'jordbrukare och djuruppfödare m.fl.' (206 fall) samt 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer' (114 fall). I relation till antalet sysselsatta bland personer i arbetsför ålder var förekomsten av bekräftade yrkessjukdomar störst bland 'officerare' (27,5 fall/10 000 sysselsatta), 'jordbrukare och djuruppfödare' (26,9 fall/10 000 sysselsatta), 'arbetare inom skogsbruk och fiske' (25,4 fall/10 000 sysselsatta) samt 'personal inom livsmedel, trä, textil m.m.' (23,0 fall/10 000 sysselsatta).

Granskat enligt yrkeskategori konstaterades flest yrkessjukdomar och misstänkta yrkessjukdomar bland personer i arbetsför ålder bland 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer' samt 'byggnadsarbetare mm.'. Mätt enligt förekomsten i relation till antalet sysselsatta är förekomsten högst bland 'officerare', samt 'personal inom livsmedel, trä, textil m.m.'

År 2016 registrerades för personer i arbetsför ålder 606 fall av yrkesastma och misstanke om yrkesastma, medan antalet fall 2015 var 635. En minskning har skett jämfört med 2011, då antalet fall var 699. Antalet fall av yrkesastma och misstanke om yrkesastma minskade också något. Antalet bekräftade fall av yrkesastma var 78, medan antalet föregående år

var 85. Sedan 2011 har antalet fall av bekräftad yrkesastma fluktuerat något från år till år, men någon tydlig sjunkande eller stigande trend kan inte observeras. Yrkesastma konstaterades i något högre grad hos kvinnor än hos män (kvinnor 53 %/män 47 %). Flest bekräftade fall av yrkesastma konstaterades i åldersgruppen 55–59 år. De vanligaste orsakerna till yrkesastma var mögelsvamp (24 fall), mjöl och foder (20 fall), kor (8 fall), andra kemikalieexponeringar (7 fall), andra animaliska agenser (5 fall) och isocyanater (4 fall). Flest antal fall av bekräftad yrkesastma konstaterades inom följande branscher: 'jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill' (22 fall), 'livsmedelsframställning' (12 fall) och 'utbildning' (8 fall). Om antalet fall av bekräftad yrkesastma granskas i relation till 10 000 sysselsatta var de mest riskexponerade branscherna 'livsmedelsframställning' och 'jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill'. Vid granskning enligt yrkeskategori var förekomsten högst i följande yrken: 'personal inom livsmedel, trä, textil m.m.', 'jordbrukare och djuruppfödare eller skötare', 'processoperatör', och 'lärare och andra specialister inom undervisningsbranschen'. Den ringa andelen av bekräftade fall av yrkesastma av de anmälda fallen visar svårigheten i att påvisa förekomsten av arbetsrelaterade luftvägssymtom och orsakerna till dem.

År 2016 registrerades 160 fall av yrkessnuva eller misstanke om yrkessnuva bland personer i arbetsför ålder, varav antalet bekräftade fall av yrkessnuva var 52. Antalet för bekräftad yrkessnuva har hållits på samma nivå under de senaste åren. År 2016 konstaterades största delen (69 %) av de bekräftade fallen av yrkessnuva hos män. Bekräftad yrkessnuva förekommer ganska jämnt fördelat över den arbetsföra åldern, enligt åldersgrupper om 5 år är förekomsten högst i gruppen 45–49 år (19 %) och näst högst i gruppen 25–29 år samt 30–34 år, i båda åldersgrupperna 17 procent. Yrkessnuva orsakades liksom tidigare oftast av mjöl, spannmål och andra växtallergener, djurepitel, lagerkvalster och olika kemiska faktorer. Vid granskning branschvis konstaterades flest fall av bekräftad yrkessnuva bland personer i arbetsför ålder inom 'jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill' och 'livsmedelsframställning'. Vid granskning enligt yrkeskategori var antalet högst bland 'jordbrukare och djuruppfödare'.

Till kännedom kom 973 fall av yrkesrelaterade hudsjukdom och misstanke om sådana bland personer i arbetsför ålder, och antalet fall av bekräftad yrkesrelaterad hudsjukdom var 316 (30 % av alla yrkessjukdomar). Det fanns 141 fall av allergisk kontaktdermatit, och nivån är ungefär den samma som under de tre föregående åren. Över hälften av fallen gällde män, medan allergisk kontaktdermatit i allmänhet förekommer oftare hos kvinnor. De viktigaste orsakerna var fortfarande epoxikemikalier och -produkter (29 fall; 21 %). Gummikemikalier var den näst största gruppen: 19 fall (13 %). Allergiepidemin orsakad av isothiazolinone nådde sin kulmen 2014 och antalet fall minskade fortsättningsvis i viss mån (14 fall 2016, medan antalet var 16 fall 2015). Akrylater och kokosfettsyraföreningar utgjorde också relativt stora orsaksgupper (8 fall i vardera). I den senare förklarar den de

flesta fallen av kokosamfopropionatallergi bland snabbmatsarbetare. När man granskar antalet fall i olika branscher, ligger 'hälsotjänster' högst upp och 'andra konsumenttjänster', där frisörer och kosmetologer ingår, på andra plats. Då man granskar förekomsten av antalet fall relaterat till mängden arbetskraft inom olika branscher, tar 'andra konsumenttjänster' tätplatsen. Granskat enligt yrkeskategori konstaterades de flesta fallen bland 'byggnadsarbetare', 'servicepersonal' (bl.a. frisörer) och 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer'. Dessa bildade tättrion också under den föregående 11-årsperioden. Relaterat till befolkningen intogs tätplatsen denna gång av 'köks- och restaurangbiträden' på grund av ovan nämnda kokosamfopropionatallergi. Denna förening finns i ett handdesinfektionsmedel som användes allmänt och den har orsakat en liten epidemi i Finland. Enligt den information som vi har fått har åtminstone en del av hamburgerrestaurangerna slutat använda denna produkt.

Antalet fall av bekräftad irriterande kontaktdermatit var denna gång endast 103. Det var en minskning på över 30 jämfört med de två föregående åren. Den vanligaste anmälda orsaken var såsom tidigare 'våtarbete'. Flest fall fanns inom 'hälso- och sjukvård' och 'restaurang-, catering- och barverksamhet'. På tredje plats kom 'andra konsumenttjänster' (bl.a. frisörer). Samma branscher låg i täten även 2015. Vid granskning enligt yrkeskategori fanns det högsta antalet denna gång bland 'servicepersonal'. Därefter följde 'hälso- och sjukvårdsexperten' (bl.a. sjukskötare), 'vård- och omsorgspersonal' (bl.a. närvårdare) samt 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer'.

Det fanns 33 fall av kontakturtikaria och proteinkontakteksem, vilket ligger på samma nivå som de föregående sex åren. Dessa diagnoser framhävs i de yngre årsklasserna: 2/3 av fallen var under 40 år. Animaliska reagenser utgjorde en klar majoriteten av fallen (24 fall; 73 %) och på andra plats kom agenser som härrör från växter (6 fall; 18 %). Av animaliska orsaker var den viktigaste koepitel. 'Jordbruk och jakt samt service i anslutning här till' var den viktigaste branschen vid granskning av förekomsten såväl till antalet som i relation till antalet sysselsatta. Granskat enligt yrkeskategori var antalet högst bland 'jordbrukare och djuruppfödare'.

Av infektionerna var nästan alla (26/28) skabbinfektioner, som förekommer främst bland vårdpersonal, sjukskötare och närvårdare.

Antalet registrerade fall av belastningssjukdom eller misstanke om belastningssjukdom var 351, varav 124 fall var bekräftad belastningssjukdom. Den vanligaste belastningssjukdomen bland personer i arbetsför ålder var fortfarande lateral epikondylit (tennisarmbåge), som bekräftades i 35 fall. Cirka 70 procent av fallen konstaterades hos män. Fallen konstaterades särskilt i åldersgrupperna 45–49 år och 50–54 år, men cirka 11 procent av

fallen konstaterades hos personer under 30 år. Vid granskning branschvis konstaterades flest fall av lateral epikondylit inom branscherna 'livsmedelsframställning', 'byggande av hus', 'detaljhandel utom med motorfordon och motorcyklar' och 'specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet'. Granskat enligt yrkeskategori intogs tätplatserna av 'medhjälpare inom industrin och byggverksamhet m.fl.', 'byggnadsarbetare m.fl. (utom elmontörer)', 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer' samt 'personal inom livsmedel, trä, textil m.m.'. Det fanns endast 2 fall av bekräftad medial epikondylit (golf-armbåge), medan antalet misstänkta fall var 6.

Antalet fall av bekräftad radial handledssynovit (de Quervains sjukdom) eller krepiterande synovit i hand och handled var sammanlagt 17 fall. Fall konstaterades bl.a. inom 'livsmedelsframställning', 'jordbruk och jakt samt service i anslutning härtill' samt inom 'specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet'.

Antalet registrerade karpaltunnelsyndrom eller misstankar om sådan bland personer i arbetsför ålder var 61, varav 16 fall bekräftades som yrkessjukdom. Antalet fall var lägre än föregående år. Cirka 70 procent av fallen konstaterades hos män. Åldersfördelningen var bred och 25 procent av fallen konstaterade hos personer under 35 år. Flest fall av bekräftat karpaltunnelsyndrom konstaterades inom 'livsmedelsframställning', 'tillverkning av metallvaror' (utom maskiner och apparater), 'byggande av hus' samt 'handel samt reparation av motorfordon'. Granskat enligt yrkeskategori konstaterades flesta fall bland 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer', 'byggnadsarbetare m.fl. (utom elmontörer)' samt 'personal inom livsmedel, trä, textil m.m.'.

Antalet bekräftade fall av prepatellarbursit har ökat betydligt jämfört med tidigare år. Medan antalet bekräftade fall 2012–2015 var sammanlagt 12, registrerades 17 bekräftade fall 2016.

Bullerskada är en typ av hörselnedsättning i innerörat till följd av långvarig eller återkommande buller. Ljudstyrkan, -frekvensen, -kvaliteten och den totala bullerdosen påverkar utvecklingen av bullerskada. År 2016 registrerades bland personer i arbetsför ålder 788 fall av bullerskada eller misstanke om bullerskada, varav antalet bekräftade bullerskador var 319. Bland personer över 65 år registrerades 55 bekräftade bullerskador, varvid sammanlagt 374 fall av bullerskada bekräftades 2016. Andelen bekräftade fall var 41 procent. Både antalet bekräftade och antalet misstänkta bullerskador har minskat med cirka en tredjedel under de senaste tio åren. 98 procent av de bekräftade bullerskadorna konstaterades hos män. Flest bullerskador registrerades bland personer i arbetsför ålder i gruppen 60–64 år. Vid granskning branschvis fanns flest fall av bullerskador och misstanke om bullerskada inom 'specialiserad bygg- och anläggningsverksamhet' och 'tillverkning av metallvaror', och därefter inom 'offentlig förvaltning och försvar'. Vid granskning branschvis bekräftades det största antalet bullerskador bland 'verkstads- och gjuteriarbetare samt

montörer och reparatörer' (105 fall), 'byggnadsarbetare' (52 fall) samt 'processoperatör' (44 fall).

För personer i arbetsför ålder registrerades sammanlagt 61 vibrationsskador eller misstanke om sådan. 17 fall av vibrationsskador bekräftades, vilket är färre än tidigare år. 94 procent de registrerade vibrationsskadorna gällde män. Cirka hälften av de bekräftade fallen konstateras hos personer över 50 år, men å andra sidan konstateras 18 procent av fallen redan i åldern 30–34 år. Vid granskning branschvis konstaterades flest bekräftade vibrationsskador inom 'handel samt reparation av motorfordon och motorcyklar'. Granskat enligt yrkeskategori konstaterades flest fall bland 'verkstads- och gjuteriarbetare samt montörer och reparatörer' samt 'byggnadsarbetare m.fl. (utom elmontörer)'.

Bland personer i arbetsför ålder konstaterades sammanlagt 630 fall av asbestrelaterad sjukdom eller misstanke om en sådan, varav antalet bekräftade fall var 446. Det har inte skett några betydande förändringar i antalet fall under de föregående två åren. Bland personer i arbetsför ålder konstaterades 141 fall av asbestrelaterad sjukdom eller misstanke om en sådan. Antalet fall av bekräftad asbestrelaterad sjukdom var 95. Antalet fall av asbestrelaterad sjukdom bland personer i arbetsför ålder har minskat kontinuerligt under många års tid. Typiskt för asbestrelaterade sjukdomar är det långa tidsspannet mellan exponeringen och konstaterandet av den arbetsrelaterade sjukdomen, varvid en del av dessa sjukdomar konstateras hos personer över 65 år. I hela materialet fanns 409 fall av pleuraplack eller misstanke om sådan, varav antalet bekräftade fall av pleuraplack var 342. Bland personer i arbetsför ålder registrerades 108 fall av pleuraplack eller misstanke om sådan. Antalet bekräftade fall av pleuraplack var 91. Det fanns totalt 81 fall av asbestos eller misstanke om sådana. Antalet har fortsatt ökat från föregående år. Antalet fall av bekräftad asbestos var 37, vilket motsvarar nivån för föregående år. Bland personer i arbetsför ålder registrerades 9 fall av asbestos eller misstanke om sådan, varav 2 fall bekräftades.

I hela materialet konstaterades 86 fall av yrkesrelaterad lungcancer eller misstanke om sådan, varav antalet bekräftade fall av yrkesrelaterad lungcancer var 31. Alla bekräftade fall hade orsakats av asbest. Tre av de misstänkta fallen av yrkesrelaterad lungcancer var förknippade med någon annan exponering än asbest. Bland personer i arbetsför ålder fanns det 12 fall av yrkesrelaterad lungcancer eller misstanke om sådan, varav inte en enda bekräftades som yrkessjukdom. Det fanns 69 fall av mesoteliom eller misstanke om sådan, varav 56 fall bekräftades som yrkessjukdom. Antalet fall av mesoteliom har fortsatt att öka. Bland personer i arbetsför ålder fanns det 6 fall av mesoteliom eller misstanke om sådan, varav 5 bekräftades som yrkessjukdom. Utöver de ovan nämnda fallen av yrkesrelaterad cancer fanns det i materialet för 2016 tre andra bekräftade fall av yrkesrelaterad cancer: malign tumör i näsans bihålor, malign tumör i struphuvudet och myeloisk leukemi. Totalt 77 fall förblev misstanke om yrkesrelaterad cancer.

Bland personer i arbetsför ålder bekräftades dessutom som yrkessjukdom bl.a. 35 fall av sorkfeber, 11 fall av hypersensitivitetspneumonit dvs. mögeldammlunga, 8 fall av toxiskt syndrom framkallat av organiskt damm (ODTS, organic dust toxic syndrome), 7 toxisk encefalopati, 5 tularemi och 2 fall av silikos dvs. stendammlunga.

Läkarna har en lagstadgad (Lag om tillsynen över arbetarskyddet och om arbetarskyddssamarbete på arbetsplatsen 44/2006)¹ skyldighet att göra anmälan om yrkessjukdomar eller misstanke om yrkessjukdom, eller misstanke om någon annan yrkesrelaterad sjukdom till regionförvaltningsverket. År 2016 förblev en stor del av yrkessjukdomarna och misstankar om dem oanmälda till regionförvaltningsverkets ansvarsområde för arbetarskydd. År 2016 gjordes anmälan om yrkessjukdom i 27 procent av alla fall av yrkessjukdom eller misstanke om sådan, vilket motsvarar nivån för föregående år (2015 26 %). Anmälan om yrkessjukdom har gjorts i 41 procent av de bekräftade fallen och i 20 procent av de fall som förblivit misstanke om yrkessjukdom (2015 41 % och 16 %). Bland personer i arbetsför ålder hade anmälan om yrkessjukdom gjorts för 25 procent av alla yrkessjukdomar och misstanke om sådan (37 % av de bekräftade fallen och 19 % de fall som förblivit misstanke om yrkessjukdom).

ABSTRACT

In 2016, a total of 4,090 recognized or suspected occupational diseases were registered in the Finnish Register of Occupational Diseases (FROD), which is about 7% less than in 2015. The total number of recognized occupational diseases was 1,479 cases, which is 14% less than the year before. The share of recognized occupational diseases was 36%. The cases of multiple simultaneously recognized occupational disease diagnoses accounted for about 5%.

A total of 3,428 recognized or suspected occupational diseases were registered for the working-age population (15 to 64-year-olds), which is 14.4 cases/10,000 employed. The number of recognized or suspected occupational diseases in working-age population decreased by 8% compared to 2015. A total of 1,060 recognized occupational diseases were registered for the working-age population, which is 4.5 cases/10,000 employed. The number of recognized occupational diseases in working-age population is 16% less than in 2015. The share of occupational diseases recognized for working-age population was 31%.

Approximately one-fourth of the occupational diseases are recognized after the working career. For people over 65 years of age, a total of 662 cases of recognized or suspected occupational diseases were registered, of which 419 were cases of recognized occupational diseases. The share of recognized occupational diseases was 63%.

From the cases of recognized occupational diseases in working-age population, 72% were registered for men and 28% for women. Nearly all of the recognized cases of occupational diseases of people over 65 years of age were registered for men (men 97%/women 3%). From all cases of recognized occupational diseases, 79% were registered for men and 21% for women.

The average age in all cases of recognized occupational diseases was 56 years. In the working-age population, the highest number of recognized occupational diseases was found in the age groups of 60 to 64 years and 55 to 59 years. Among the working-age men, the highest number of recognized cases of occupational diseases was found in 50- to 64-year-olds. Among the working-age women, the age distribution of recognized cases of occupational diseases is clearly more even than among men. For working-age women, the highest number of recognized occupational diseases were found in 45- to 54-year-olds.

The clearly most commonly recognized occupational diseases in the entire data were noise-induced hearing loss and pleural plaques caused by asbestos. The most commonly recognized occupational disease of the working-age population continued to be noise-induced hearing loss, followed by allergic contact dermatitis, irritant contact dermatitis, pleural plaques and occupational asthma. The occupational disease spectra of men and

women differed from one another. In working-age men, noise-induced hearing loss, pleural plaques and allergic contact dermatitis were the most commonly recognized occupational diseases. In working-age women, on the other hand, the most commonly recognized occupational diseases were allergic contact dermatitis, irritant contact dermatitis and occupational asthma. The most commonly recognized occupational diseases of people over 65 years of age were pleural plaques, noise-induced hearing loss and mesothelioma. Of the main exposure agent groups, chemical agents caused the majority (42%) of the recognized cases of occupational diseases among the working-age population. The second-largest number of recognized cases of occupational diseases were those related to physical factors (34% of the cases).

By branches of industry, the total numbers of recognized occupational diseases of the working-age population were the highest in 'crop and animal production, hunting and related service activities' (168 cases), 'specialized construction activities' (97 cases), 'construction of buildings' (76 cases) and 'manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment' (57 cases). The incidence of cases per 10,000 employed was the highest in the 'manufacture of other transport equipment' (such as trains, ships and planes) (37.4 cases/10,000 employed) and in 'crop and animal production, hunting and related service activities' (26.9 cases/10,000 employed).

When viewed by branch of industry, the number of recognized or suspected occupational diseases in working-age population was the highest in 'crop and animal production, hunting and related service activities', 'human health activities' and 'public administration and defence, etc.' 'Manufacture of other transport equipment', 'employment activities', 'other personal service activities' (including hairdressers and beauty salons) and 'crop and animal production, hunting and related service activities' held the top position when viewing the results by the incidence of cases per 10,000 employed.

When viewed by occupation, the number of recognized cases of occupational diseases in the working-age population was the highest in 'building and related trades workers, excluding electricians' (208 cases), 'market-oriented skilled agricultural workers' (206 cases) and 'metal, machinery and related trades workers' (114 cases). In the working-age population, the incidences of recognized occupational diseases per 10,000 employed were the highest among 'commissioned armed forces officers' (27.5 cases/10,000 employed), 'market-oriented skilled agricultural workers' (26.9 cases/10,000 employed), 'market-oriented skilled forestry, fishery and hunting workers' (25.4 cases/10,000 employed) and 'food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers' (23.0 cases/10,000 employed).

When viewed by occupation, the number of recognized or suspected occupational diseases in the working-age population was the highest among 'metal, machinery and

related trades workers' and 'building and related trades workers'. The incidence of cases per 10,000 employed was the highest among 'commissioned armed forces officers' and 'food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers'.

In 2016, 606 recognized or suspected cases of occupational asthma were registered for working-age people, compared to 635 cases in 2015. There is a decrease compared to 2011, when the number of cases was 699. The incidence of recognized or suspected cases of occupational asthma per 10,000 employed also decreased slightly. The number of recognized occupational asthma was 78, compared to 85 in the previous year. There have been slight annual fluctuations in the number of recognized cases of occupational asthma since 2011, but no clear downward or upward trend can be detected. Occupational asthma was slightly more frequently diagnosed in women than in men (women 53%/ men 47%). The number of recognized cases of occupational asthma was the highest in the age group of 55 to 59 years. The most common exposure agents causing occupational asthma were mould (24 cases), flour and feed (20 cases), cow (8 cases), other chemical agents (7 cases), other animal-derived materials (5 cases) and isocyanates (4 cases). When viewed by branch of industry, the number of recognized cases of occupational asthma was the highest in 'crop and animal production, hunting and related service activities' (22 cases), 'manufacture of food products' (12 cases) and 'education' (8 cases). When viewed by the number of recognized cases of occupational asthma per 10,000 employed, 'manufacture of food products' and 'crop and animal production, etc.' were defined as risk branches. By occupation, the incidence was highest in 'food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers', 'market-oriented skilled agricultural workers', 'stationary plant and machine operators' and 'teaching professionals'. The low proportion of recognized cases of occupational asthma in all cases of reported occupational asthma is explained by the frequency of work-related respiratory tract symptoms and difficulty in identifying the causes of the symptoms.

In 2016, 160 recognized or suspected cases of occupational rhinitis were registered for working-age people, 52 of which were recognized cases. The number of recognized occupational rhinitis has remained relatively stable during the past few years. The majority (69%) of the recognized cases of occupational rhinitis were diagnosed in men in 2016. Occupational rhinitis has been recognized fairly evenly throughout the working age. When viewed by 5-year groups, it was found most frequently in age groups of 45 to 49 years (19%), followed by the age groups of 25 to 29 years and 30 to 34 years, 17% in both. As before, the most common exposure agents causing occupational rhinitis were flour, grains and other plant-derived allergens, animal epithelium, storage dust mites and different chemical agents. By branch of industry, most cases of recognized occupational rhinitis were found in 'crop and animal production, hunting and related service activities' and

'manufacture of food products'. By occupation, the incidence was highest in 'market-oriented skilled agricultural workers'.

The number of recognized and suspected occupational skin diseases in the working-age population was 973 cases, of which the number of recognized occupational skin diseases was 316 cases (30% of all occupational diseases). The number of recognized allergic contact dermatitis in the working-age population was 141 cases, which is at the same level as in the previous 3 years. More than half of the cases were men, whereas the majority of the cases of occupational skin diseases occur in women. The largest group of causative agents continued to be epoxy chemicals and products (29 cases; 21%). Rubber chemicals were the second largest group: 19 cases (13%). The peak of the isothiazolinone allergy epidemic was reached in 2014, and the number of cases continued to decrease slightly (14 cases in 2016, compare 2017d to 16 cases in 2015). Other relatively large groups of causative agents included acrylates and coconut fatty acid compounds (8 cases in each). The latter is explained by several coconut amphopropionate allergies in fast wood workers. When we look at the number of cases in different branches of industry, 'human health activities' come to the forefront, and 'other personal services' (e.g. hairdressers and beauticians) were second. When the incidence of cases per 10,000 employed in the various branches of industry is considered, 'other personal services' are clearly at the top. By occupation, the largest numbers of cases were found in 'building and related trades workers', 'personal service workers' (e.g. hairdressers) and 'metal, machinery and related trades workers'. They were the top three in the previous 11-year period as well. This time, the incidence of cases per 10,000 employed was the highest among 'food preparation assistants' because of the above-mentioned coconut amphopropionate allergies of fast wood workers. This compound was an ingredient in a widely used disinfecting hand wash, and it caused a minor epidemic in Finland. To our knowledge, this product has already been abandoned in at least some of the hamburger restaurants.

This time, there were only 103 cases of recognized irritant contact dermatitis in working-age population. This is more than 30 less than in the previous two years. The most common exposure agent reported was 'wet work' as before. By branch of industry, the highest number of cases was found in 'human health activities' and 'food and beverage service activities'. The third largest group was 'other personal service activities' (e.g. hairdressers). The same branches of industry were at the forefront in 2015 as well. By occupation, the largest number of cases was this time found in 'personal service workers'. 'Health associate professionals' (e.g. nurses), 'personal care workers' (e.g. practical nurses) and 'metal, machinery and related trades workers' came next.

The number of recognized contact urticaria or protein contact dermatitis in the working-age population was 33 cases, which is at the same order of magnitude as the number

of cases in the previous 6 years. These diagnoses are prevalent in the young age groups: 2/3 of the cases were diagnosed in people under 40 years. Animal-derived exposure agents accounted for a clear majority of the cases (24 cases; 73%), and the second were plant-derived exposure agents (6 cases; 18%). Cow epithelium was the most important animal-derived exposure agent. 'Crop and animal production, hunting and related service activities' is the most important branch of industry in terms of numbers and incidence rates per 10,000 employed. By occupation, 'market-oriented skilled agricultural workers' are at the forefront.

Of the skin infections, nearly all of them (26/28) were scabies infections, which were mainly found in health care personnel, nurses and practical nurses.

A total of 351 recognized or suspected repetitive strain injuries among working-age people were registered, of which 124 were cases of recognized repetitive strain injuries. The most common repetitive strain injury among the working-age population was still lateral epicondylitis (tennis elbow), of which 35 cases were recognized. About 70% of the cases were diagnosed in men. Cases were found in age groups 45 to 49 years and 50 to 54 years in particular, but about 11% of the cases were diagnosed in people under 30 years of age. Viewed by branch of industry, the cases of recognized lateral epicondylitis were most frequently found in 'manufacture of food products', 'construction of buildings', 'retail trade, except of motor vehicles and motorcycles' and 'specialized construction activities'. By occupation, 'labourers in mining, construction, manufacturing and transport', 'building and related trades workers (excluding electricians)', 'metal, machinery and related trades workers', and 'food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers' came to the top. There were only two cases of recognized medial epicondylitis (golf elbow) in the working-age population, with six cases remaining suspected cases.

A total of 17 cases of radial styloid tenosynovitis (de Quervain) or chronic crepitant synovitis of hand and wrist were recognized in the working-age population. Cases were recognized in, e.g., 'manufacture of food products', 'crop and animal production, hunting and related service activities' and 'specialized construction activities'.

There were 61 recognized or suspected cases of carpal tunnel syndromes in the working-age population, of which 16 were recognized as occupational diseases. The number of cases was lower than the year before. About 70% of the cases are diagnosed in men. The age distribution was broad, and about 25% of the cases were diagnosed in people under 35 years of age. The number of recognized cases of carpal tunnel syndrome was the highest in 'manufacture of food products', 'manufacture of fabricated metal products, except machinery and equipment', 'construction of buildings' and 'wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles'. When viewed by occupation, the highest

numbers of cases were found among 'metal, machinery and related trades workers', 'building and related trades workers (excluding electricians)' 'food processing, wood working, garment and other craft and related trades workers'.

The number of recognized cases of prepatellar bursitis in the working-age population has increased significantly compared to the previous years. Whereas in 2012–2015, a total of 12 cases were recognized, in 2016, the number of recognized cases totalled 17 cases.

Noise-induced hearing loss is a cochlear-type hearing loss caused by prolonged or repetitive exposure to noise. The factors contributing to the development of noise-induced hearing loss include the intensity, frequency and quality of sound and the total noise dose. In 2016, 788 recognized or suspected cases of noise-induced hearing loss were registered for working-age people, 319 of which were recognized cases. For people over 65 years of age, 55 recognized noise-induced hearing losses were registered, so a total of 374 cases of noise-induced hearing loss were recognized in 2016. The recognition percentage was 41%. The numbers of both recognized and suspected cases of noise-induced hearing loss have decreased by about one-third during the past ten years. A total of 98% of the cases of recognized noise-induced hearing loss were diagnosed in men. In the working-age population, the highest number of noise-induced hearing losses were registered for people aged 60 to 64 years. When viewed by branch of industry, the highest number of recognized or suspected noise-induced hearing losses were found in 'specialized construction activities' and 'manufacture of fabricated metal products', then in 'public administration and defence'. By occupation, the number of recognized noise-induced hearing losses was the highest among 'metal, machinery and related trades workers' (105 cases), 'building and related trades workers' (52 cases) and 'stationary plant and machine operators' (44 cases).

A total of 61 cases of recognized or suspected hand-arm vibration syndrome were registered for working-age people. A total of 17 cases of hand-arm vibration syndrome were recognized, which is less than the year before. Of the recognized cases of hand-arm vibration syndrome, 94% were registered for men. Around one-half of the recognized cases are diagnosed in people over 50 years of age, but on the other hand, 18% of the cases are already diagnosed in people aged 30 to 34 years. By branches of industry, the highest numbers of recognized cases of hand-arm vibration syndrome were found among 'wholesale and retail trade and repair of motor vehicles and motorcycles'. When viewed by occupation, the highest numbers of cases were found among 'metal, machinery and related trades workers' and 'building and related trades workers, excluding electricians'.

A total of 630 recognized or suspected cases of asbestos-related disease were registered, of which 446 were recognized cases. There has been no significant change in the number of cases during the past couple of years. Conversely, in working-age people, 141

recognized or suspected cases of asbestos-related disease were found. The number of recognized asbestos-related diseases totalled 95 cases. The number of recognized cases of asbestos-related disease in the working age population has declined steadily over several years. Asbestos-related diseases typically involve a long delay between exposure and diagnosis, so the majority of asbestos-related diseases are found among people over 65 years of age. There were a total of 409 recognized or suspected pleural plaques caused by asbestos, of which 342 cases were recognized. In the working-age population, 108 recognized or suspected pleural plaques were registered. The number of recognized pleural plaques totalled 91 cases. The number of recognized or suspected cases of asbestosis totalled 81 cases. The number of cases has continued to increase from the previous year. There were a total of 37 cases of recognized asbestosis, which is on the previous year's level. A total of 9 cases of recognized or suspected asbestosis were registered for working-age people, of which 2 cases were recognized.

There were a total of 86 recognized or suspected cases of occupational lung cancer, of which 31 were cases of recognized occupational lung cancer. All of the recognized cases were caused by asbestos. Three of the suspected cases of occupational lung cancer were related to an exposure agent other than asbestos. The number of recognized or suspected cases of occupational lung cancer in working-age population totalled 12 cases, none of which were recognized as an occupational disease. The number of recognized or suspected cases of mesothelioma totalled 69 cases, 56 of which were recognized as an occupational disease. The numbers of mesothelioma cases have continued to increase. In the working-age population, the number of recognized or suspected cases of mesothelioma totalled 6 cases, 5 of which were recognized as an occupational disease. In addition to the above-mentioned occupational cancers, there were three other recognized cancers in the data for 2016: paranasal sinus cancer, laryngeal cancer and myeloid leukaemia. A total of 77 cases remained as suspected cases of occupational cancer.

In addition to the above, there were, for example, 35 epidemic nephropathies (mole fevers), 11 hypersensitivity pneumonitis/extrinsic allergic alveolitis, 8 organic dust toxic syndromes (ODTS), 7 toxic encephalopathies, 5 tularaemia and 2 silicosis recognized as an occupational disease among the working-age population.

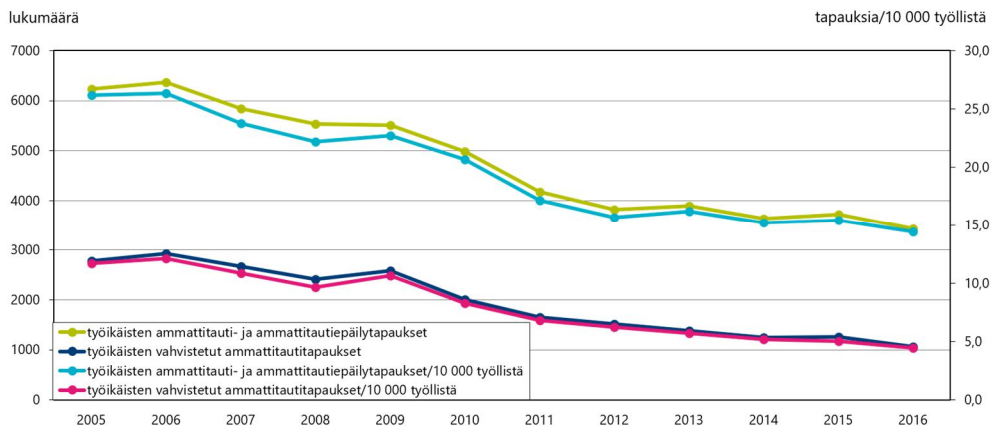
Doctors have a statutory (Act on Occupational Safety and Health Enforcement and Cooperation on Occupational Safety and Health at Workplaces 44/2006)¹ duty to report an occupational disease or suspicion thereof or any other suspected work-related disease to the Regional State Administrative Agency. In 2016, the majority of occupational diseases or suspicions thereof remained unreported to the Regional State Administrative Agency's Occupational Safety and Health Division. In 2016, an occupational disease notification was filed in 27% of all cases occupational disease or suspicions thereof, which correspond to the previous year's level (2015, 26%). An occupational disease notification was filed in 41%

of the recognized cases and in 20% of the cases that remained suspected cases of occupational disease (in 2015, 41% and 16%, respectively). For working-age people, an occupational disease notification was filed in 25% of the recognized and suspected cases of occupational disease (in 37% of the recognized cases and 19% of the cases that remained suspected cases of occupational disease).

SISÄLLYS

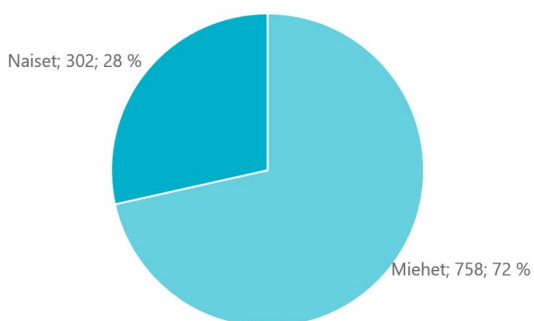
TIIVISTELMÄ.....	3
SAMMANDRAG.....	10
ABSTRACT.....	17
1 TYÖIKÄISTEN KUVAAJAT.....	26
1.1 Työikäisten vahvistetut ammattitaudit.....	26
1.2 Työikäisten ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt.....	33
1.3 Työikäisten esimerkkiammattitauteja.....	36
1.3.1 Ammattiastma.....	36
1.3.2 Ammattinuha.....	40
1.3.3 Ammatti-ihotaudit.....	44
1.3.4 Rasitussairaudet.....	55
1.3.5 Meluvamma.....	62
1.3.6 Tärinätauti.....	66
1.3.7 Asbestisairaudet ja syövät.....	69
1.3.8 Muita esimerkkiammattitauteja.....	72
2 YLI 65-VUOTIAIDEN KUVAAJAT.....	75
3 KAIKENIKÄISTEN KUVAAJAT.....	77
4 TAULUKKO VAHVISTETUISTA AMMATTITAUDEISTA.....	85
5 TYÖPERÄISTEN SAIRAUKSIEN REKISTERI.....	87
5.1 Tiedon kertyminen rekisteriin.....	87
5.2 Rekisterin tietosisältö ja vuosijulkaisun luokitukset.....	88
5.3 Rekisterin julkaisut.....	89
5.4 Rekisterin yhteystiedot.....	89
LÄHTEET.....	90

1 TYÖIKÄISTEN KUVAAJAT

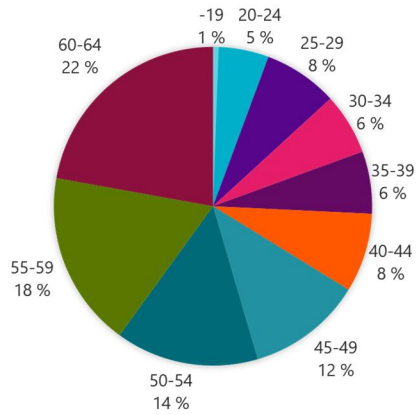

Kuva 1. Työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapauksen sekä vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärät v. 2005-2016.

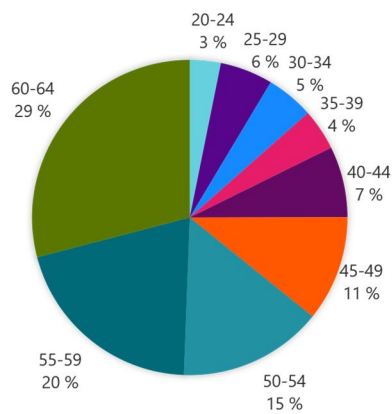
1.1 Työikäisten vahvistetut ammattitaudit

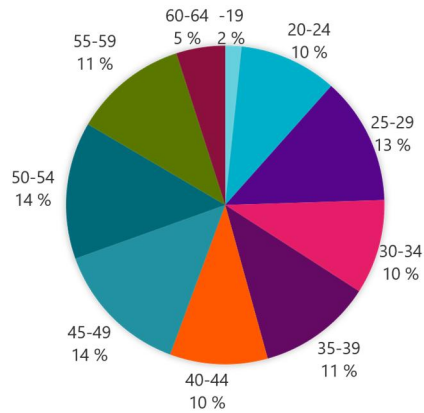
Kuva 2. Työikäisten vahvistetut ammattitautitapaukset sukupuolen mukaan v. 2016.

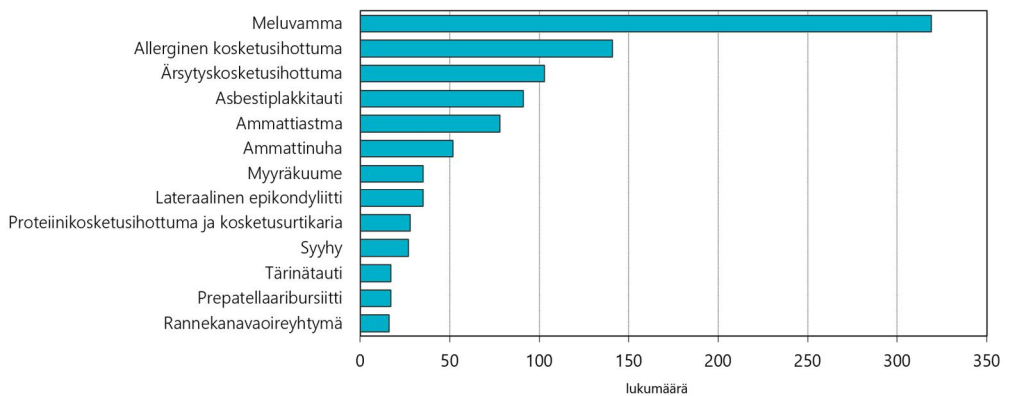
Kuva 3. Työikäisten vahvistetut ammattitautitapaukset ikäluokittain v. 2016.

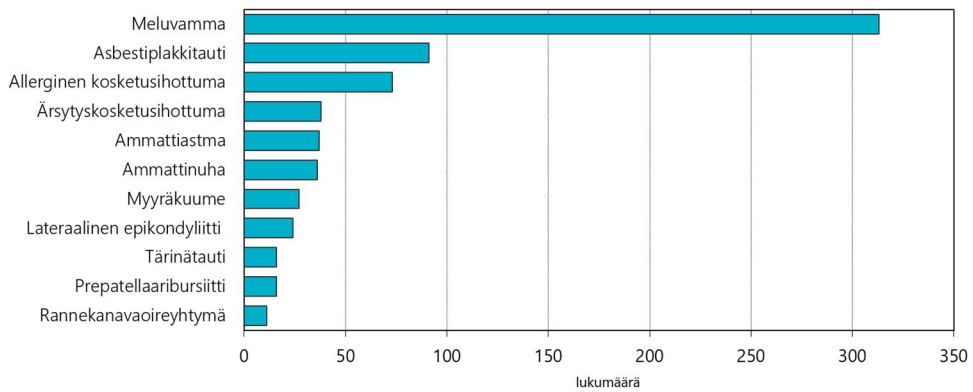
Kuva 4. Työikäisten miesten vahvistetut ammattitautitapaukset ikäluokittain v. 2016.

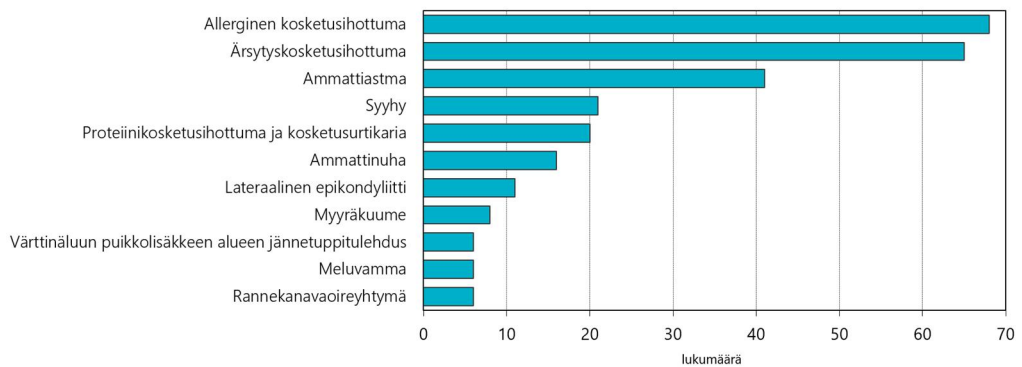
Kuva 5. Työikäisten naisten vahvistetut ammattitautitapaukset ikäluokittain v. 2016.

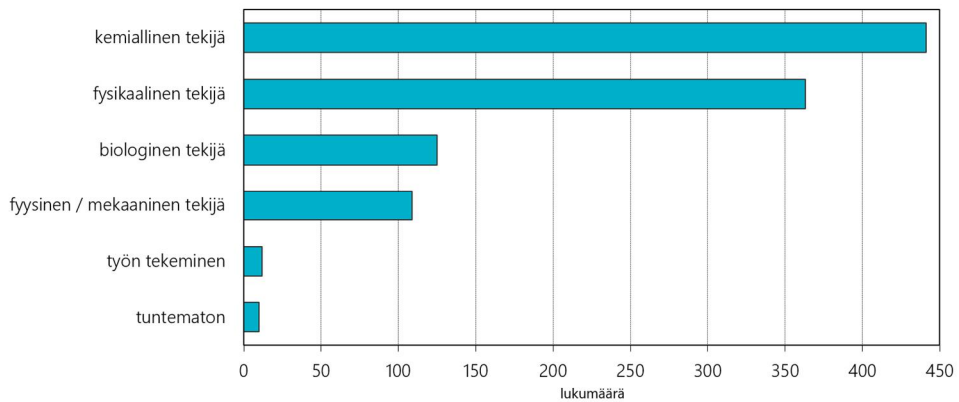
Kuva 6. Työikäisten yleisimpien vahvistettujen ammattitautien lukumäärät v. 2016.

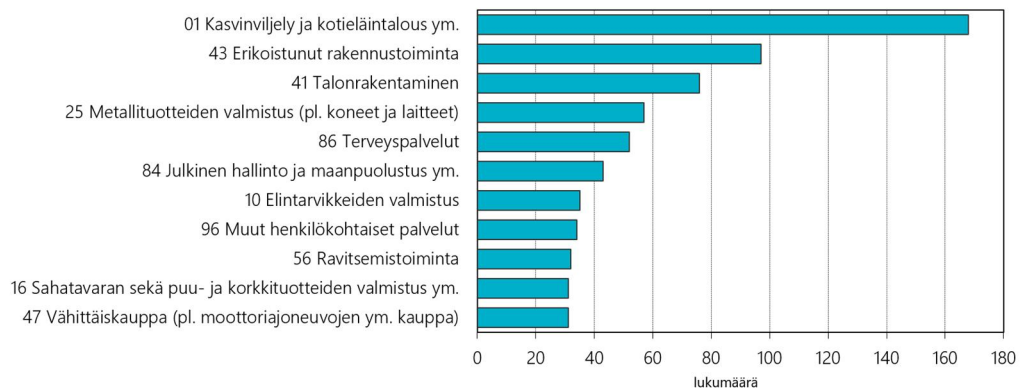
Kuva 7. Työikäisten miesten yleisimpien vahvistettujen ammattitautien lukumäärät v. 2016.

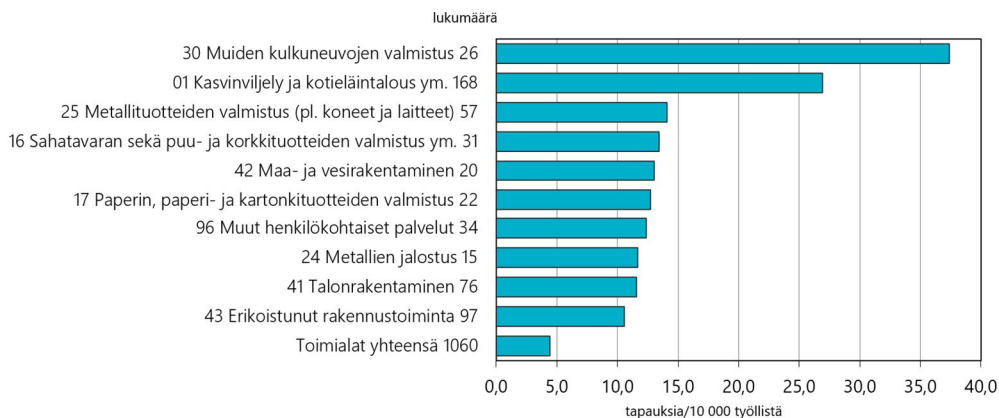
Kuva 8. Työikäisten naisten yleisimpien vahvistettujen ammattitautien lukumäärät v. 2016.

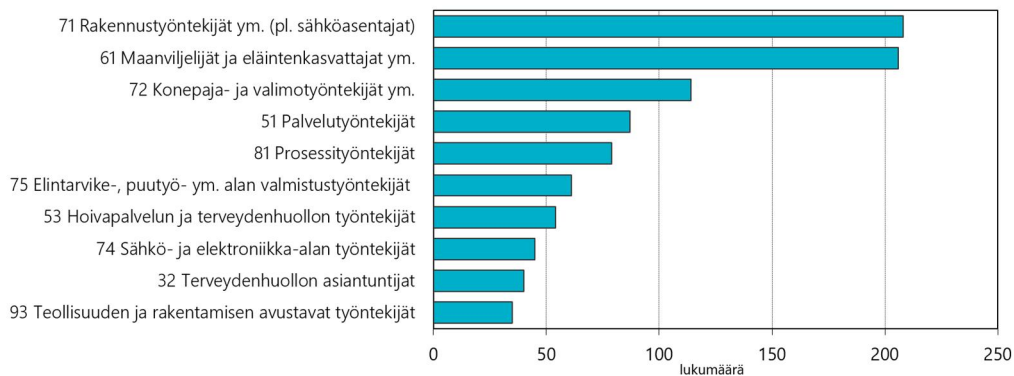
Kuva 9. Työikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärät altisteryhmittäin v. 2016.

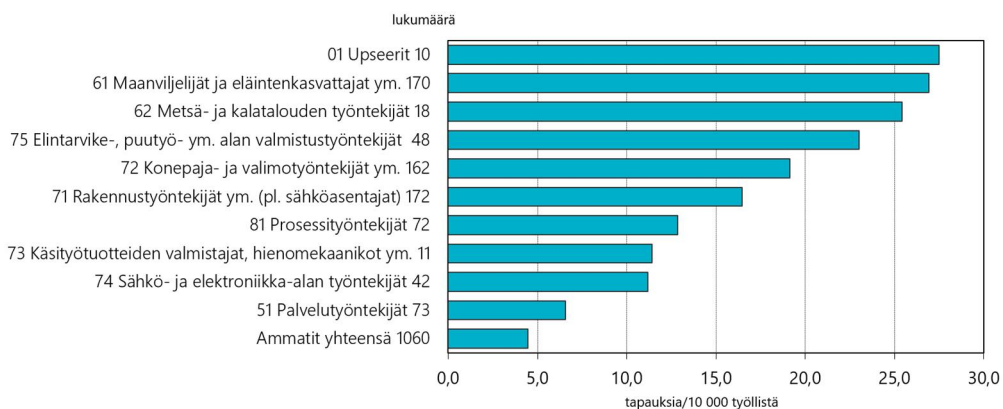
Kuva 10. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärästä toimialoittain v. 2016.

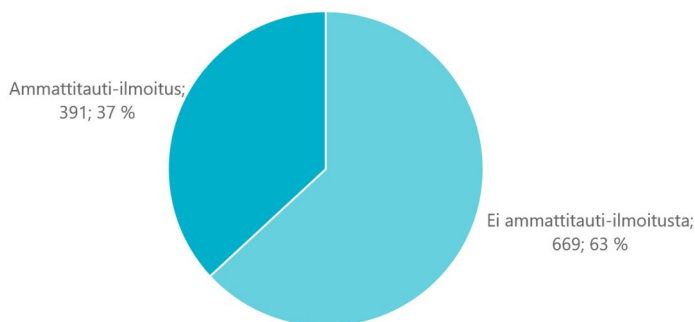
Kuva 11. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista toimialoittain v. 2016.

Kuva 12. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten lukumääristä ammateittain v. 2016.

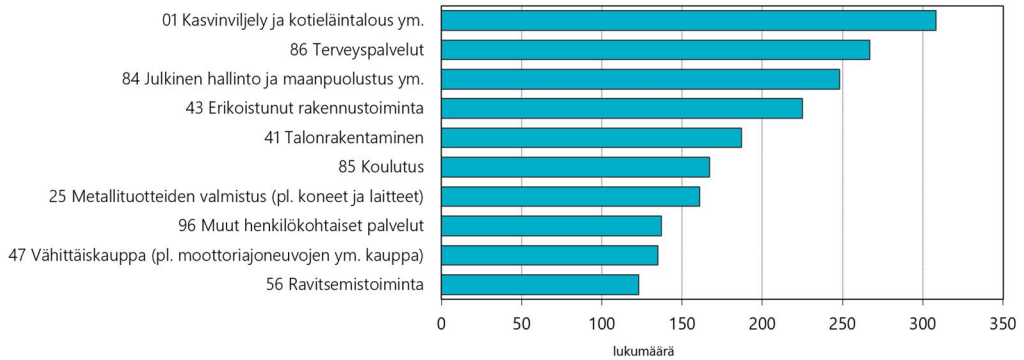

Kuva 13. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista ammattitautien v. 2016.

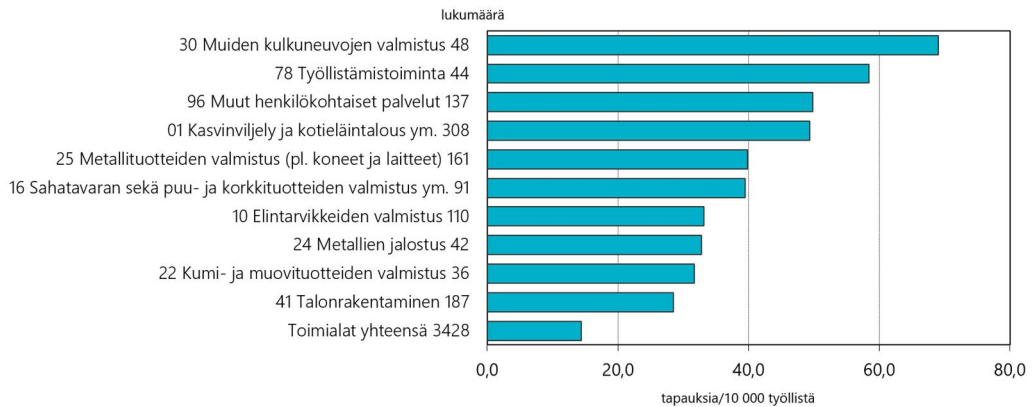

Kuva 14. Työikäisten vahvistetut ammattitautitapaukset ammattitauti-ilmoituksen mukaan v. 2016.

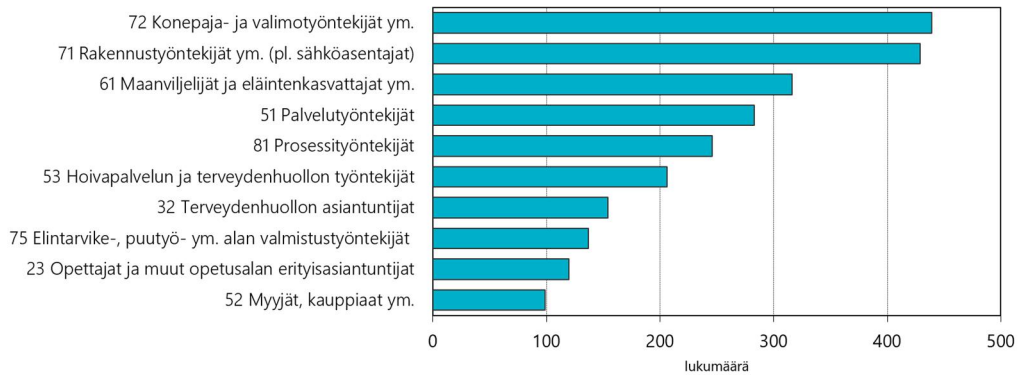
1.2 Työikäisten ammattitaudit ja ammattitautiepäilyt

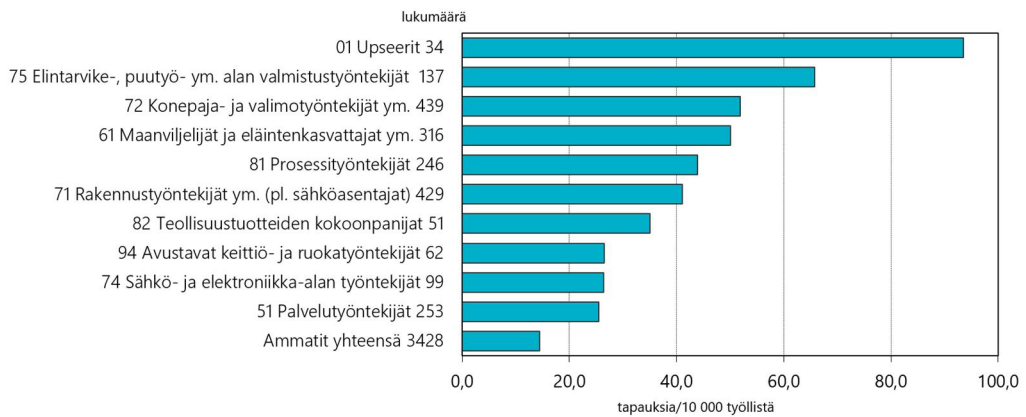
Kuva 15. Esimerkkejä työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapauksen lukumääristä toimialoittain v. 2016.

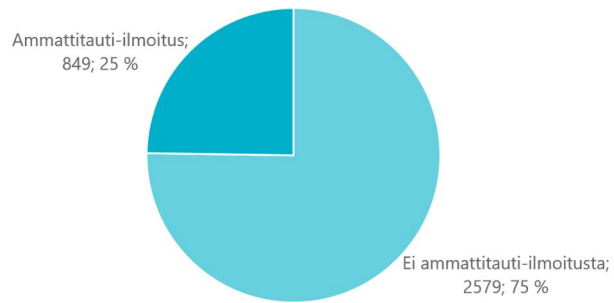
Kuva 16. Esimerkkejä työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapauksen työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista toimialoittain v. 2016.

Kuva 17. Esimerkkejä työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapauksien lukumääristä ammateittain v. 2016.

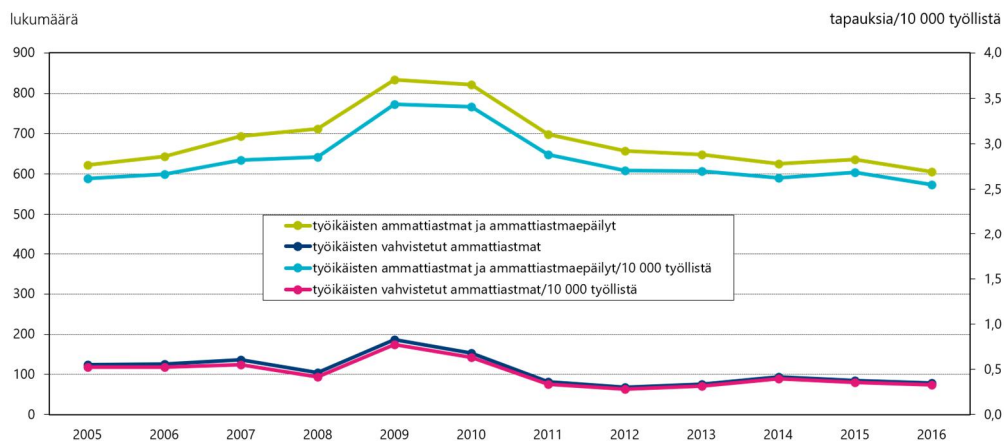
Kuva 18. Esimerkkejä työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapauksien työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista ammateittain v. 2016.

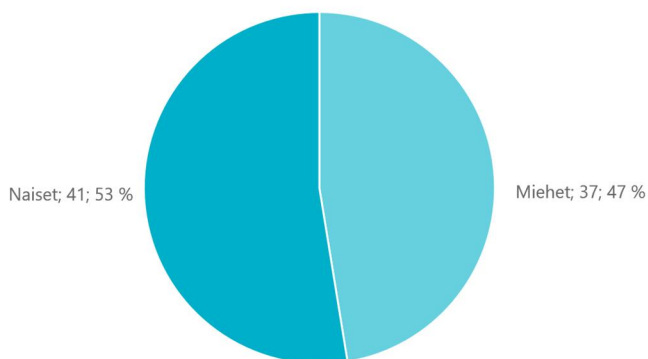
Kuva 19. Työikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapaukset ammattitauti-ilmoituksen mukaan 2016.

1.3 Työikäisten esimerkkiammattitauteja

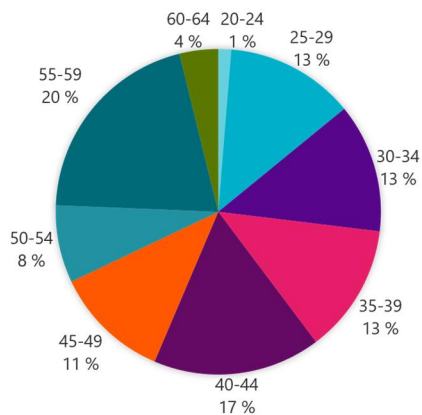
1.3.1 Ammattiastma

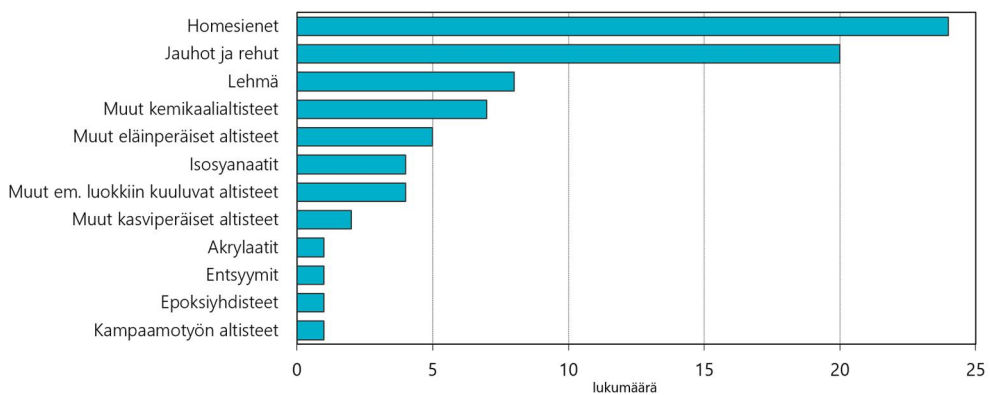
Kuva 20. Työikäisten ammattiastmojen ja ammattiastmaepäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

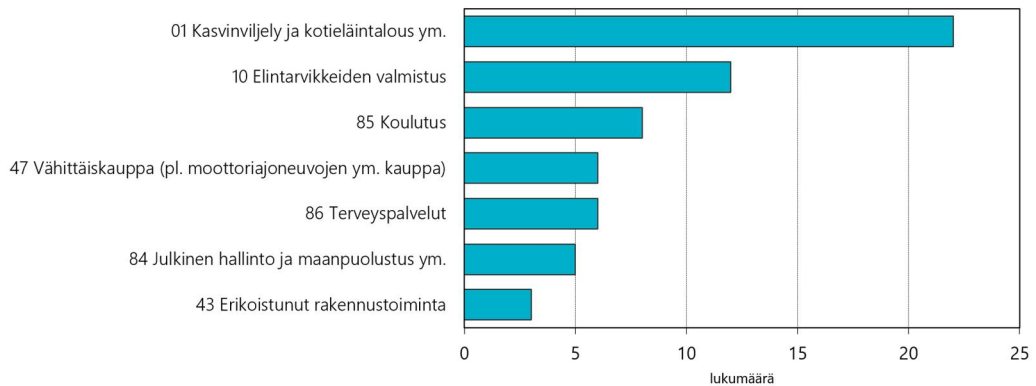
Kuva 21. Työikäisten vahvistetut ammattiastmat sukupuolen mukaan v. 2016.

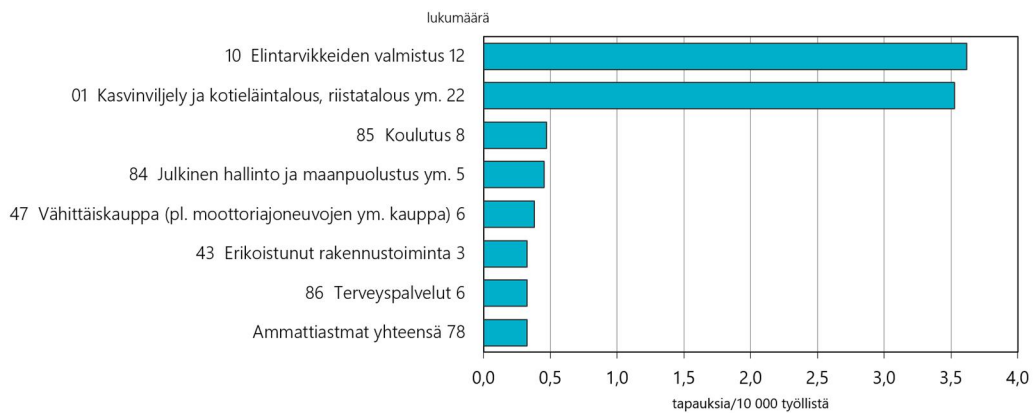
Kuva 22. Työikäisten vahvistetut ammattitautit iän mukaan v. 2016.

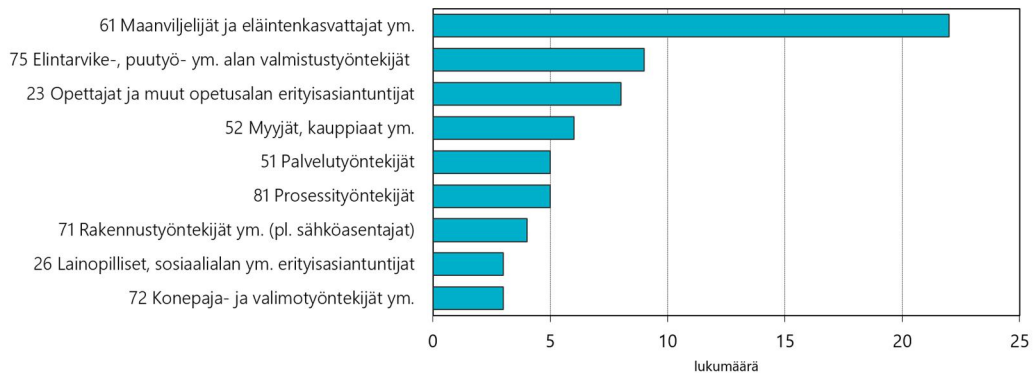
Kuva 23. Työikäisten vahvistetut ammattitautit altisteryhmittäin v. 2016.

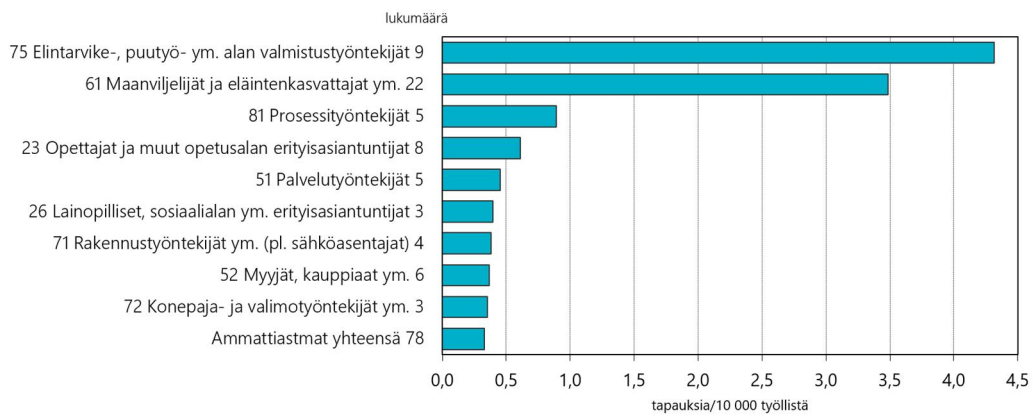
Kuva 24. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattiastmojen lukumääristä toimialoittain v. 2016.

Kuva 25. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattiastmojen työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista toimialoittain v. 2016.

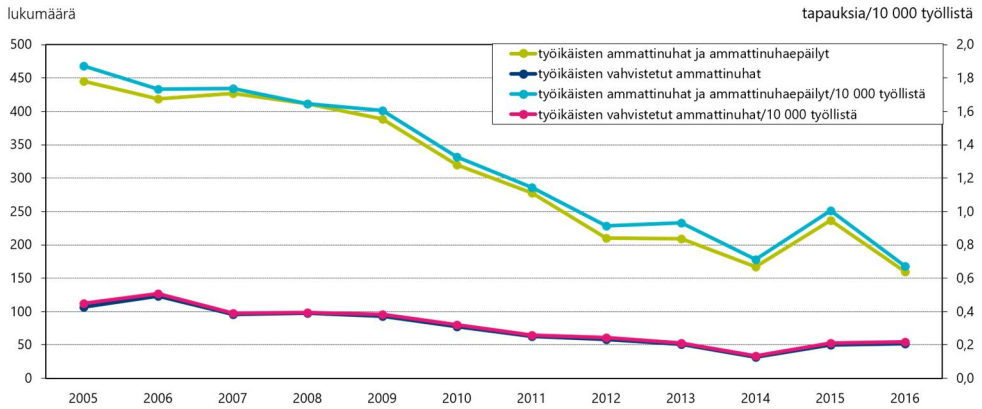

Kuva 26. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattiastmojen lukumääristä ammateittain v. 2016.

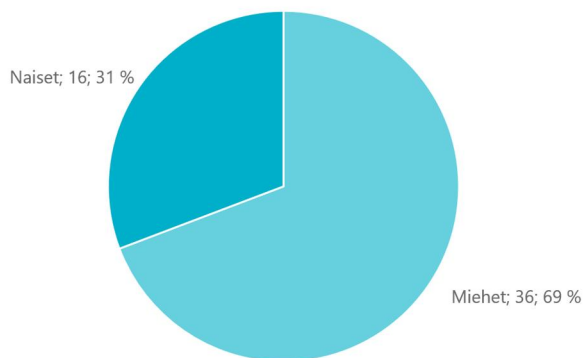

Kuva 27. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattiastmojen työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista ammateittain v. 2016.

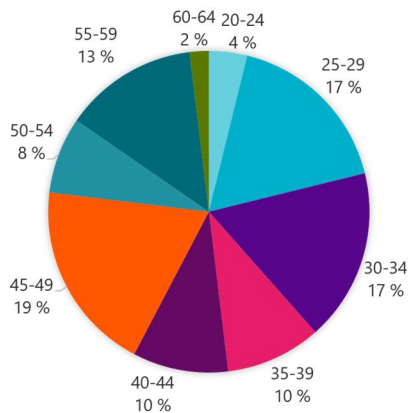
1.3.2 Ammattinuha

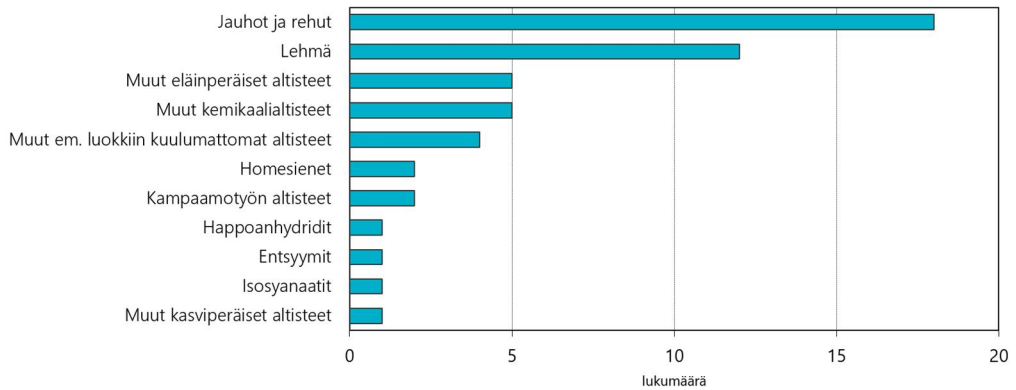
Kuva 28. Työikäisten ammattinuhien ja ammattinuhaepäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

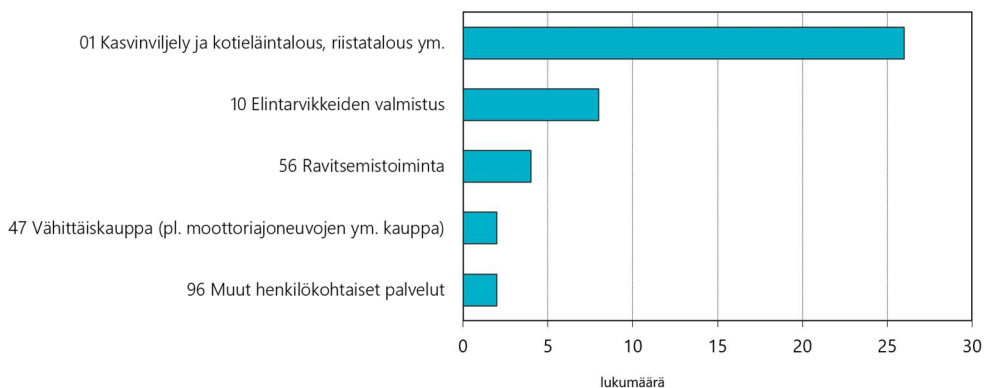
Kuva 29. Työikäisten vahvistetut ammattinuhat sukupuolen mukaan v. 2016.

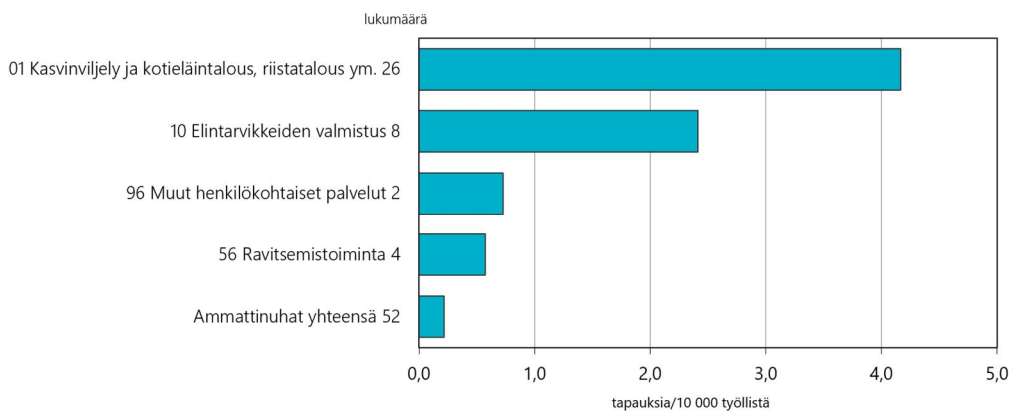
Kuva 30. Työikäisten vahvistetut ammattinuhat iän mukaan v. 2016.

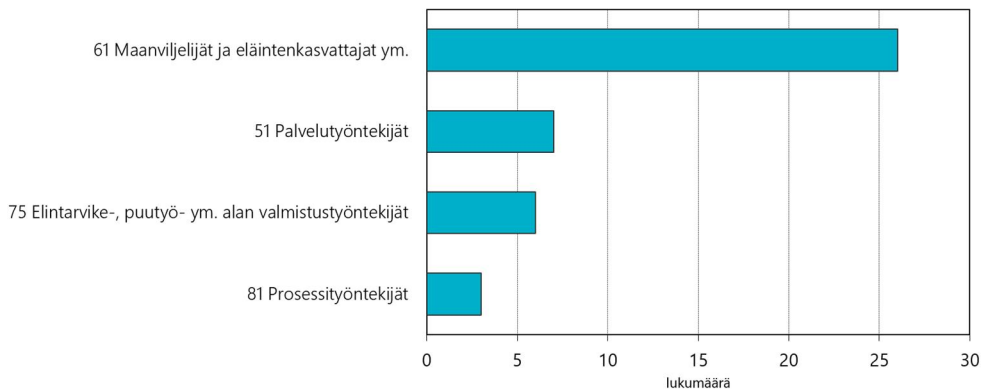
Kuva 31. Työikäisten vahvistetut ammattinuhat altisteryhmittäin v. 2016.

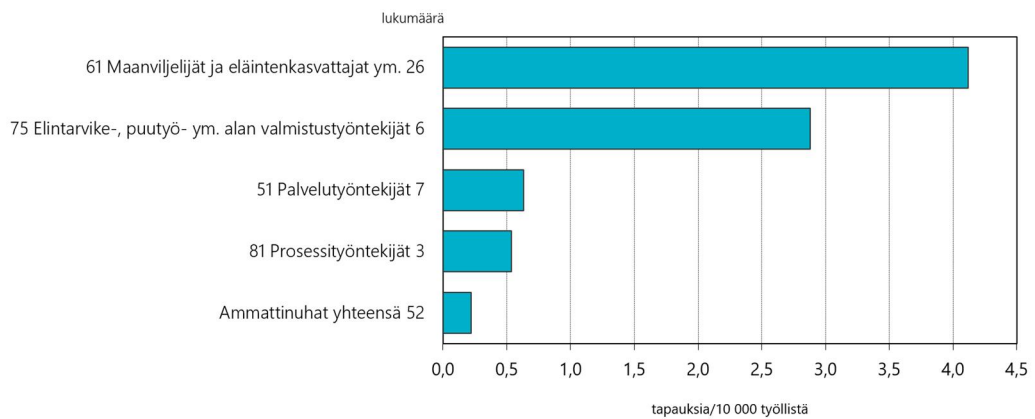
Kuva 32. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattinuhien lukumääristä toimialoittain v. 2016.

Kuva 33. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattinuhien työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista toimialoittain v. 2016.

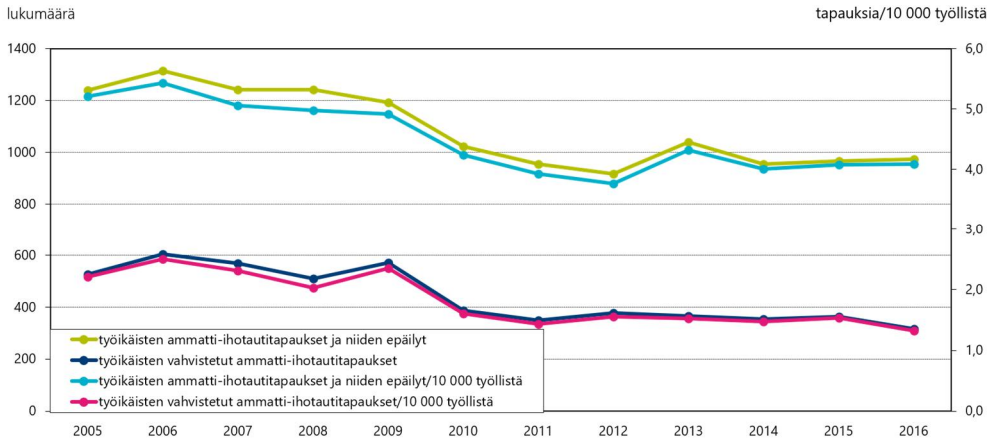

Kuva 34. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattinuhien lukumääristä ammateittain v. 2016.

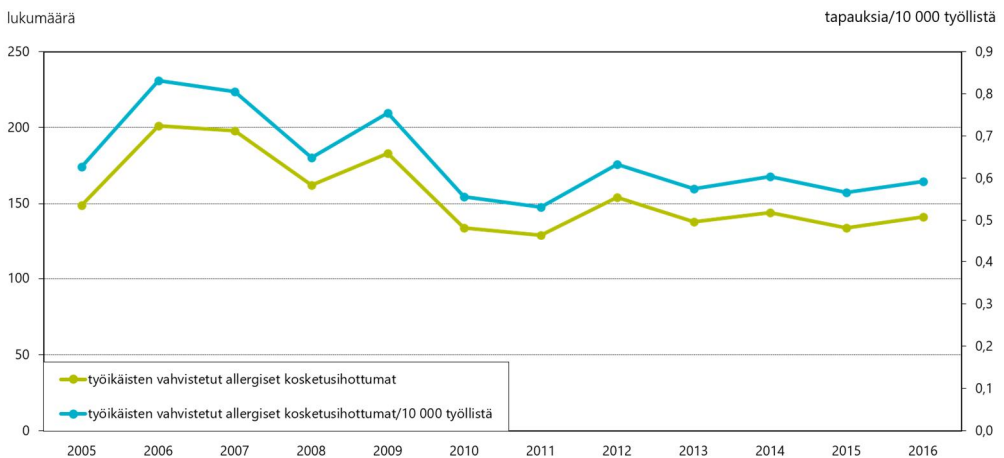
Kuva 35. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ammattinuhien työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista ammateittain v. 2016.

1.3.3 Ammatti-ihotaudit

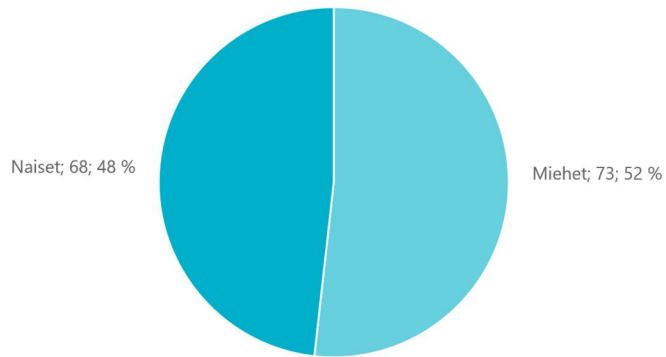

Kuva 36. Työikäisten ammatti-ihotautitapauksien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

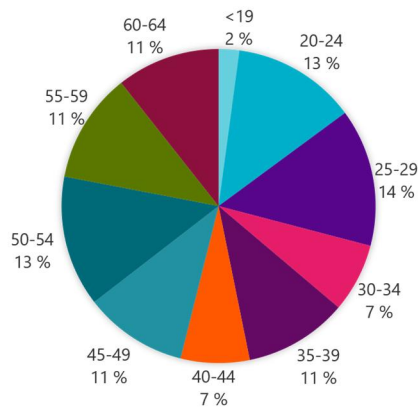
Allerginen kosketusihottuma

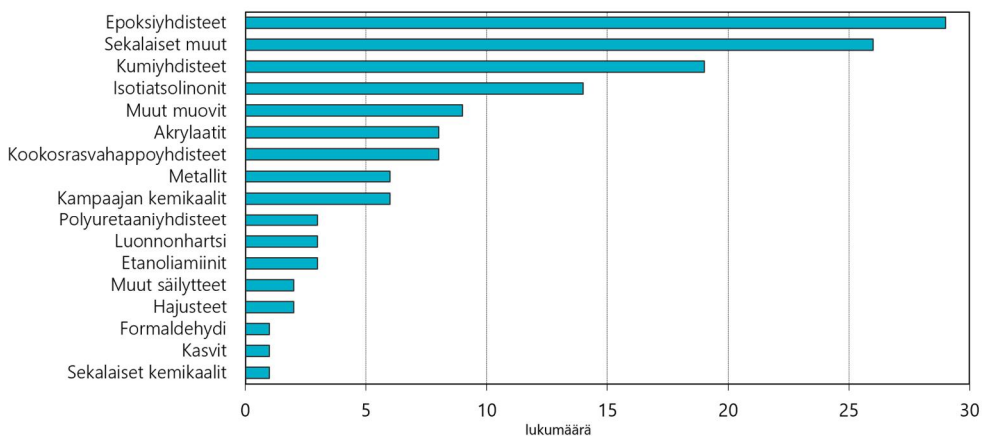
Kuva 37. Työikäisten vahvistettujen allergisten kosketusihottumien lukumäärät v. 2005-2016.

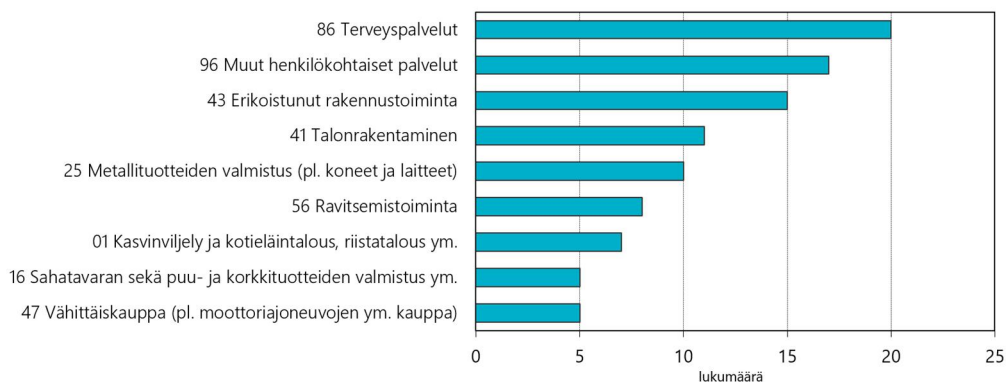
Kuva 38. Työikäisten vahvistetut allergiset kosketusihottumat sukupuolen mukaan v. 2016.

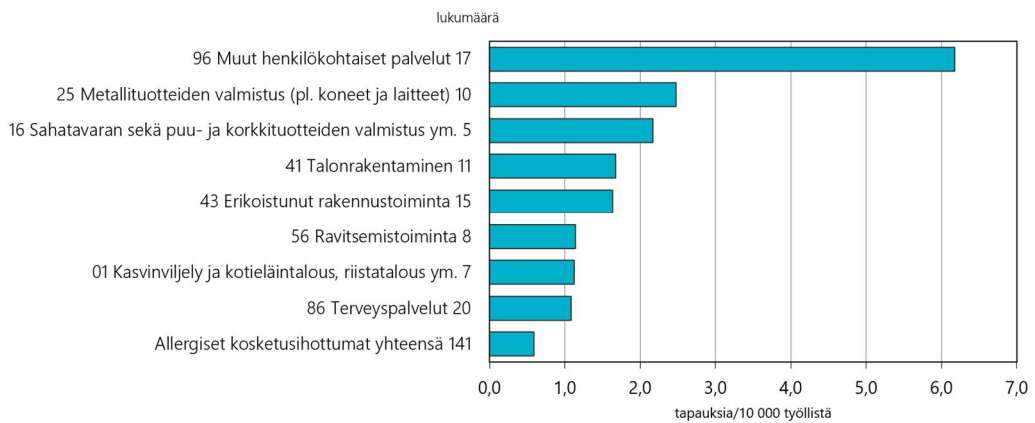
Kuva 39. Työikäisten vahvistetut allergiset kosketusihottumat iän mukaan v. 2016.

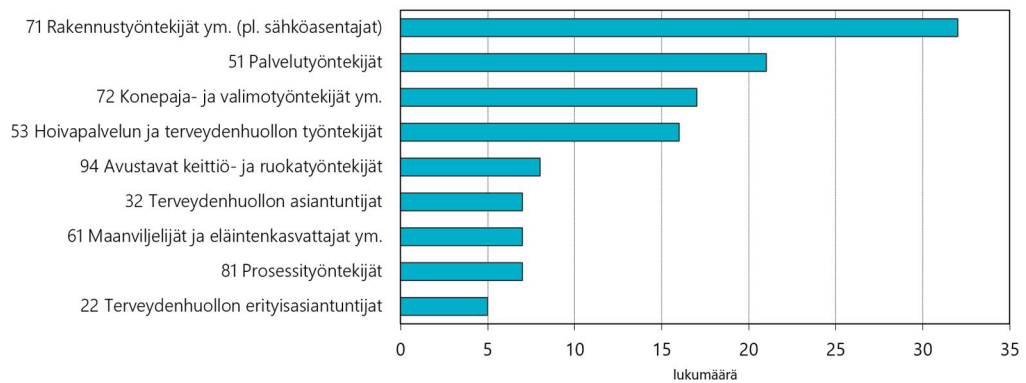
Kuva 40. Työikäisten vahvistetut allergiset kosketushottumat altisteryhmittäin v. 2016.

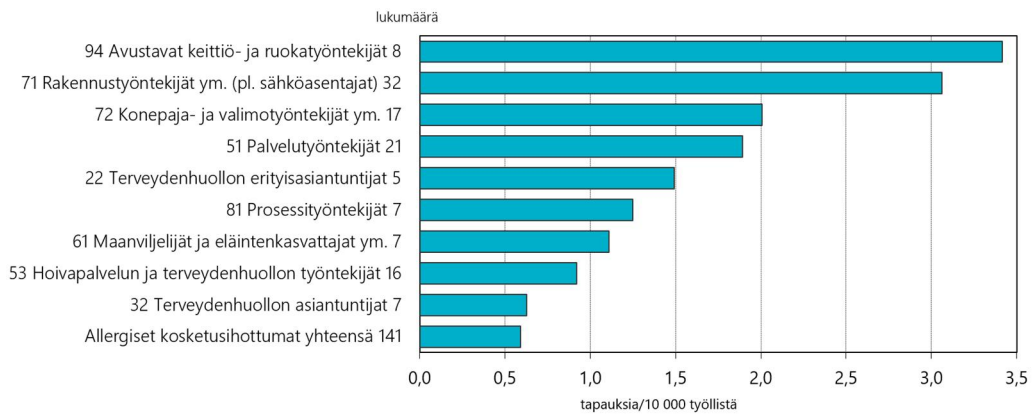
Kuva 41. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen allergisten kosketushottumien lukumääristä toimialoittain v. 2016.

Kuva 42. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen allergisten kosketushohtumien työllisiin suhteutetuista ilmaantu- vuuksista toimialoittain v. 2016.

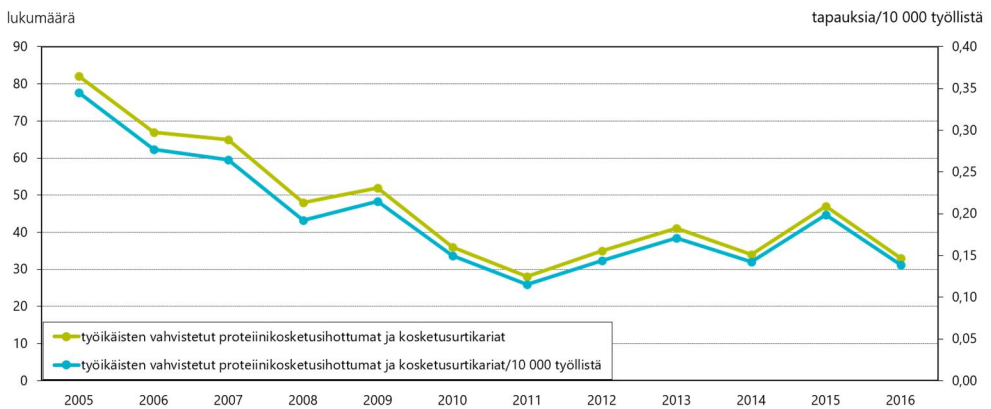

Kuva 43. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen allergisten kosketushohtumien lukumääristä ammateittain v. 2016.

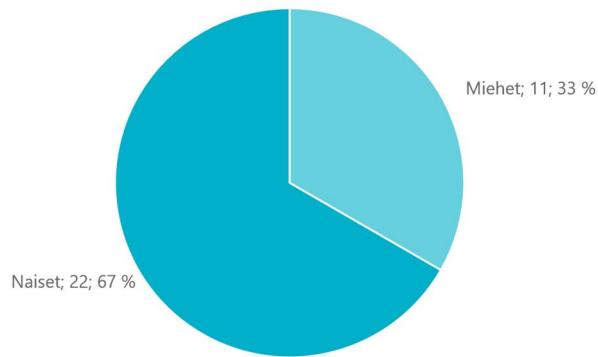

Kuva 44. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen allergisten kosketushottumien työllisiin suhteutetuista ilmaantu-
vuuksista ammateittain v. 2016.

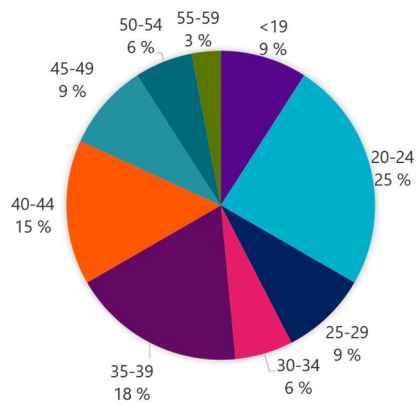
Proteiinikosketushottuma ja kosketusurtikaria

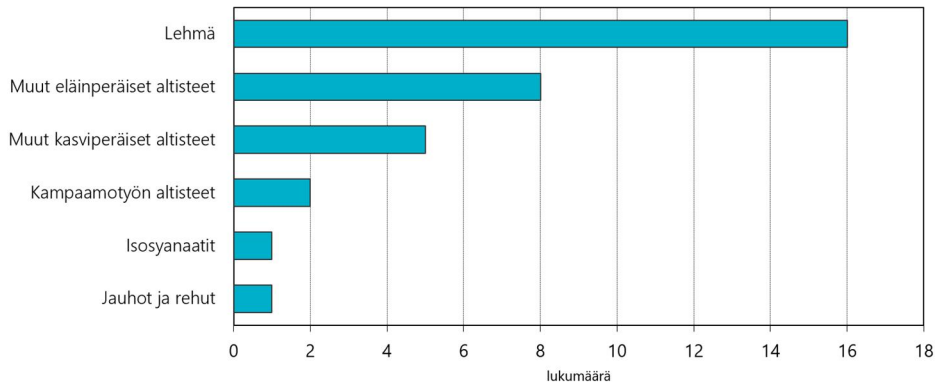
Kuva 45. Työikäisten vahvistettujen proteiinikosketushottumien ja kosketusurtikarioiden lukumäärät v. 2005-
2016.

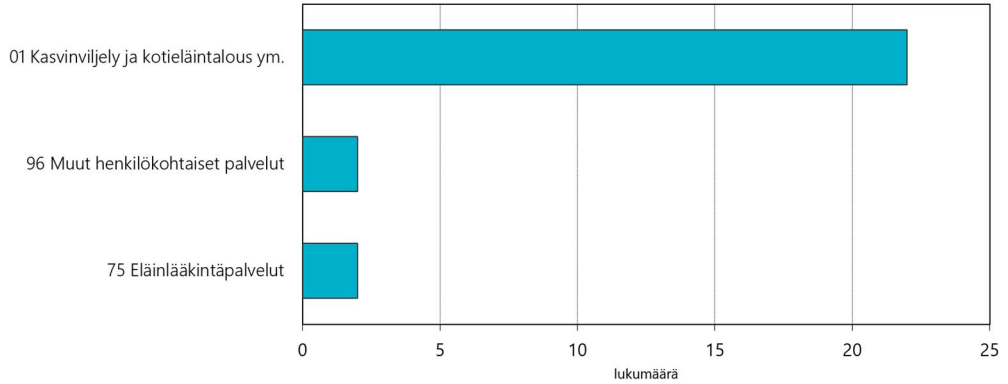
Kuva 46. Työikäisten vahvistetut proteiinikosketushottumat ja kosketusurtikariat sukupuolen mukaan v. 2016.

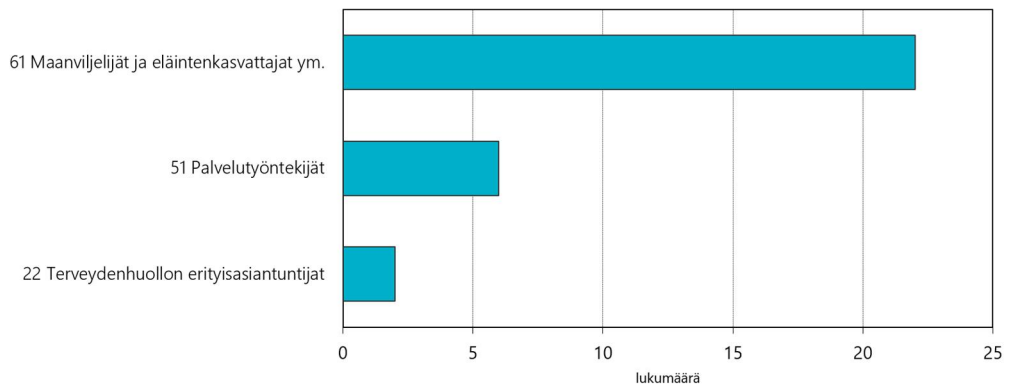
Kuva 47. Työikäisten vahvistetut proteiinikosketushottumat ja kosketusurtikariat iän mukaan v. 2016.

Kuva 48. Työikäisten vahvistetut proteiinikosketushottumat ja kosketusurtikariat altisteryhmittäin v. 2016.

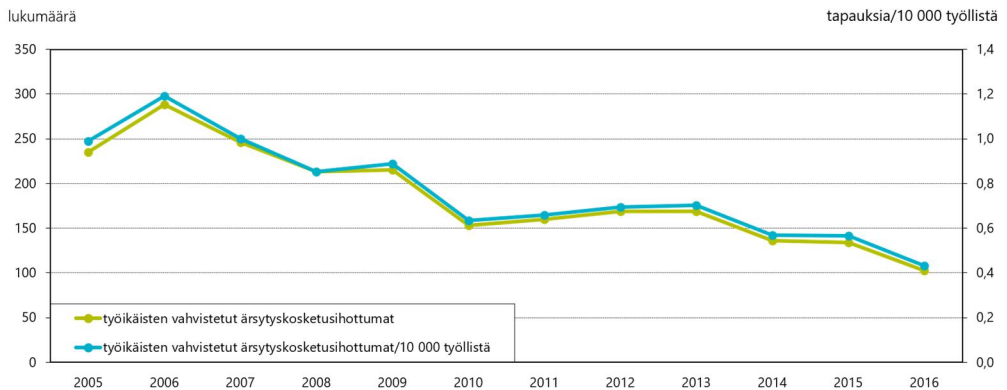

Kuva 49. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen proteiinikosketushottumien ja kosketusurtikarioiden lukumäärästä toimialoittain v. 2016.

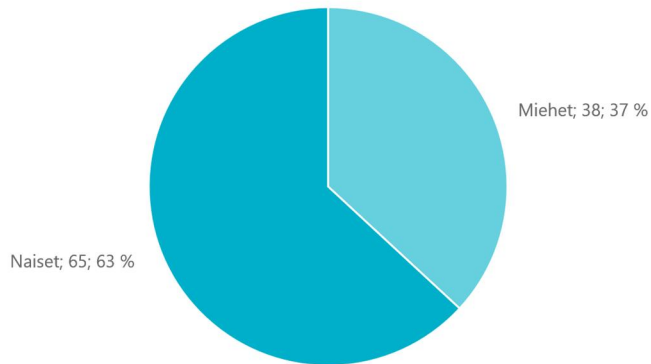

Kuva 50. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen proteiinikosketusihottumien ja kosketusurtikarioiden lukumääristä ammateittain v. 2016.

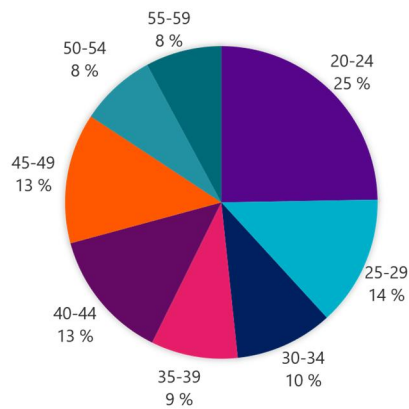
Ärsytyskosketusihottuma

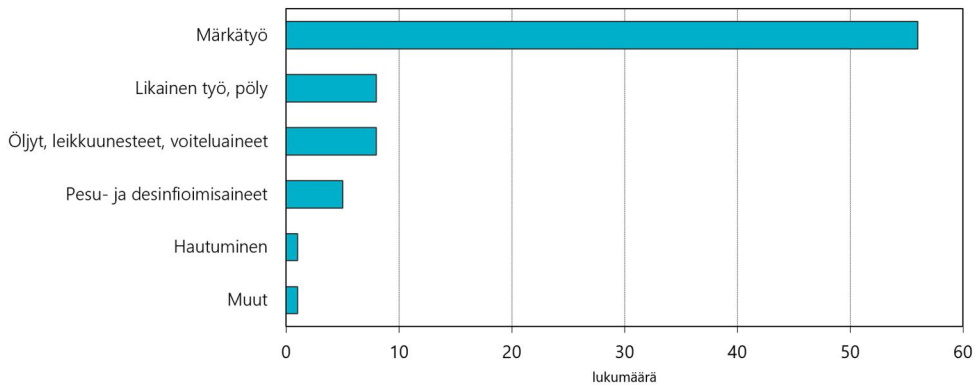
Kuva 51. Työikäisten vahvistettujen ärsytyskosketusihottumien lukumäärät v. 2005-2016.

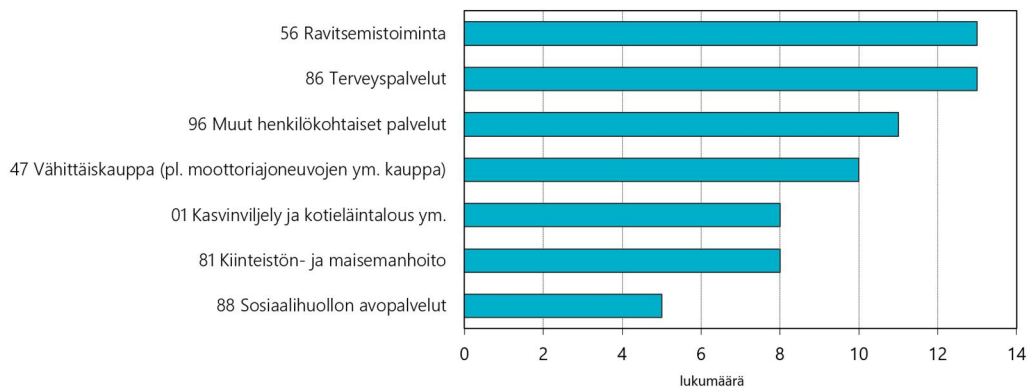
Kuva 52. Työikäisten vahvistetut ärsytyskosketusihottumat sukupuolen mukaan v. 2016.

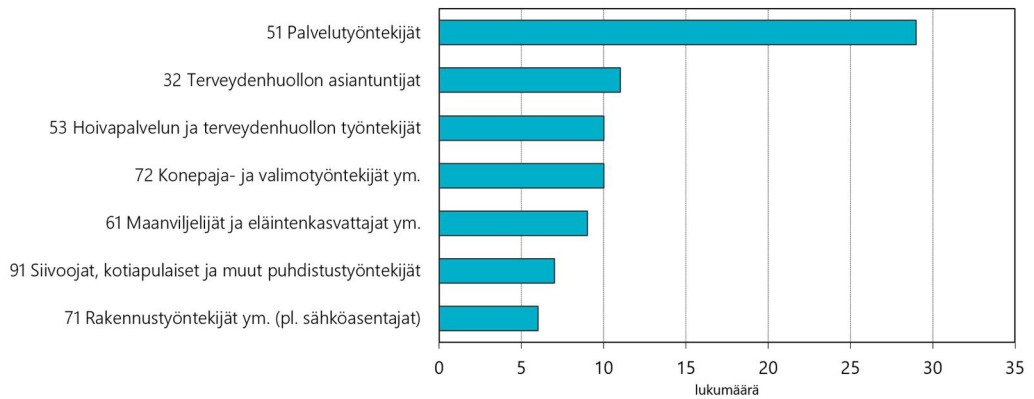
Kuva 53. Työikäisten vahvistetut ärsytyskosketusihottumat iän mukaan v. 2016.

Kuva 54. Työikäisten vahvistetut ärsytyskosketusihottumat altisteryhmittäin v. 2016.

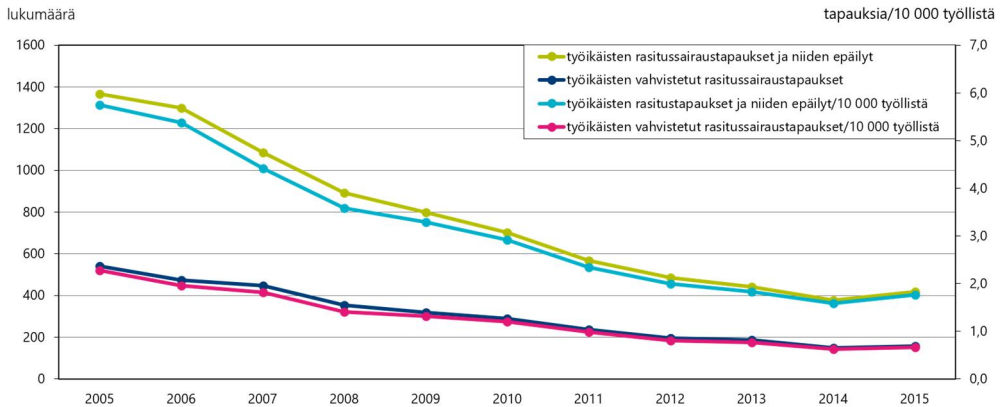

Kuva 55. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ärsytyskosketusihottumien lukumääristä toimialoittain v. 2016.

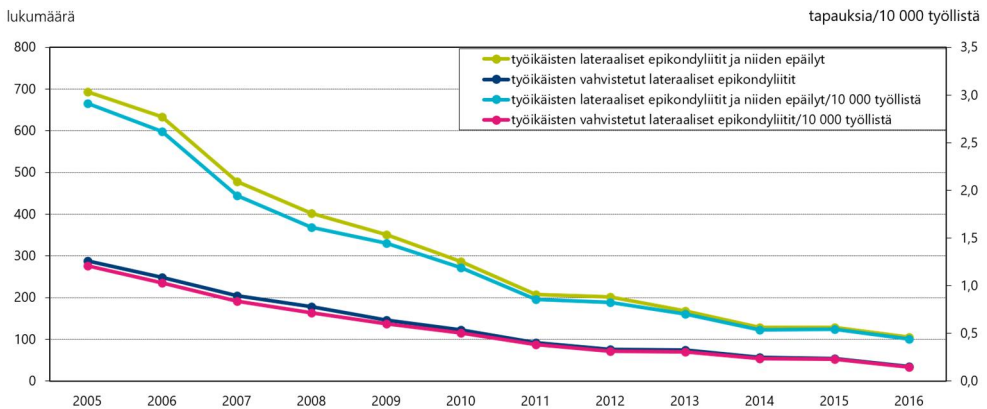
Kuva 56. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen ärsytyskosketusihottumien lukumääristä ammateittain v. 2016.

1.3.4 Rasitussairaudet

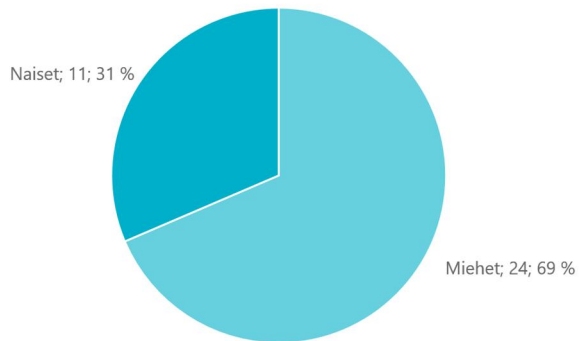

Kuva 57. Työikäisten vahvistettujen rasitussairautapauksten ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

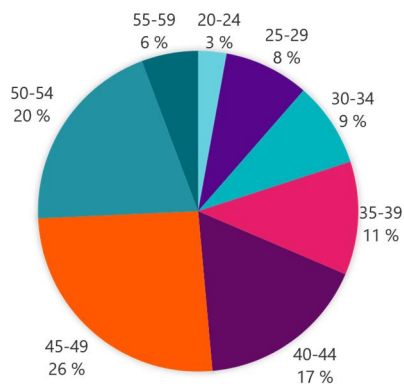
Lateraalinen epikondyliitti

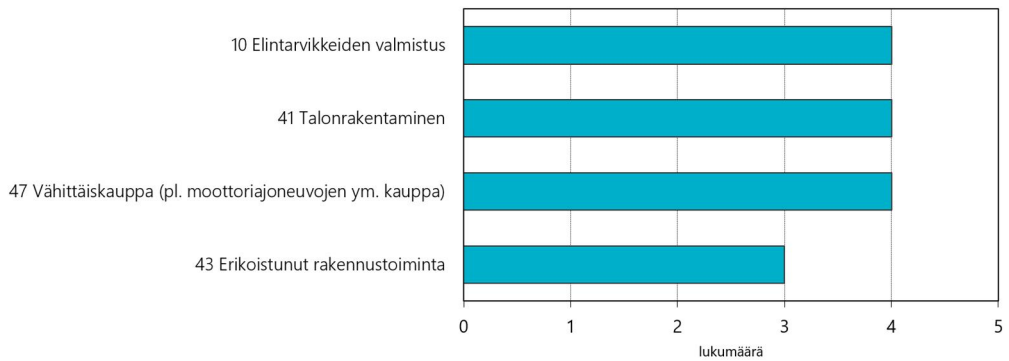
Kuva 58. Työikäisten vahvistettujen lateraalisten epikondyliittien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

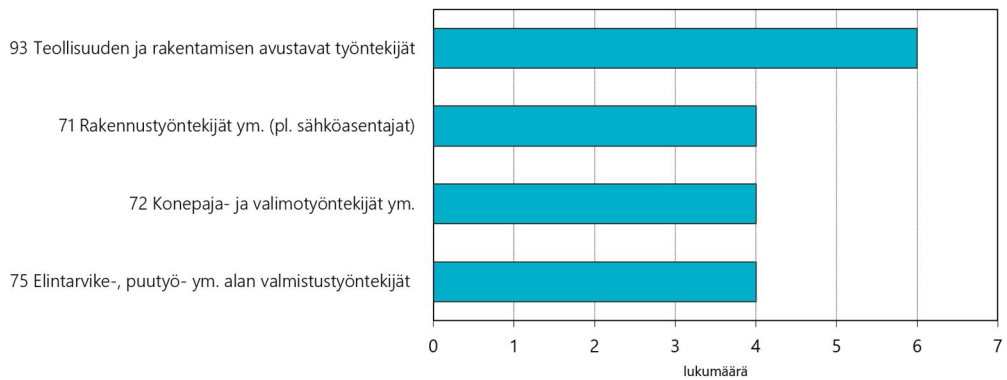
Kuva 59. Työikäisten vahvistetut lateraaliset epikondyliitit sukupuolen mukaan v. 2016.

Kuva 60. Työikäisten vahvistetut lateraaliset epikondyliitit iän mukaan v. 2016.

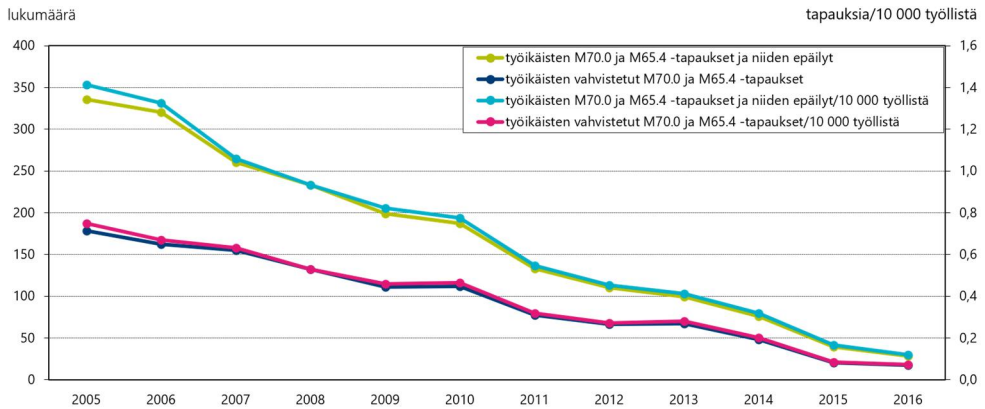

Kuva 61. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen lateraalisten epikondyliittien lukumääristä toimialoittain v. 2016.

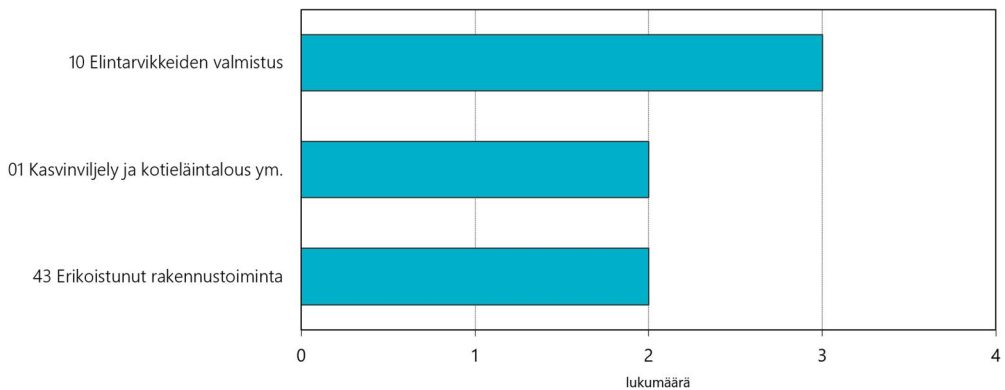

Kuva 62. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen lateraalisten epikondyliittien lukumääristä ammateittain v. 2016.

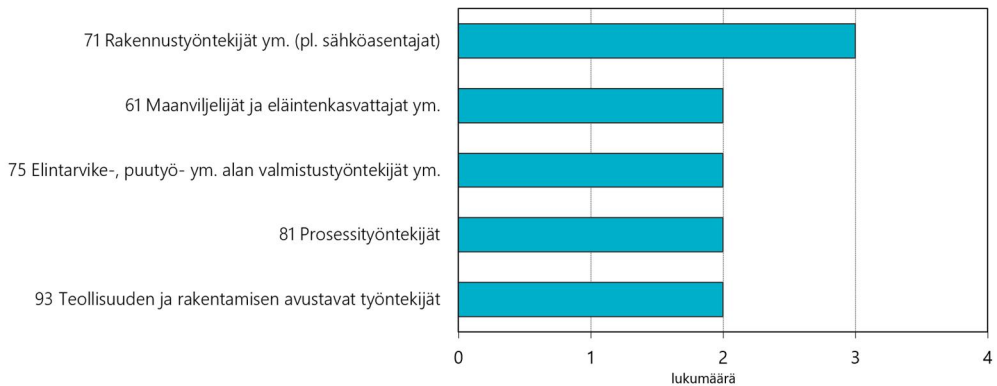
Pitkäaikainen käden tai ranteen krepitoiva tenosynoviitti (M70.0) ja värttinäluun puikkoli-
säkkeen alueen jännetupittulehdus (de Quervain) (M65.4)

Kuva 63. Työikäisten vahvistettujen M70.0- ja M65.4 -tapauksen ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

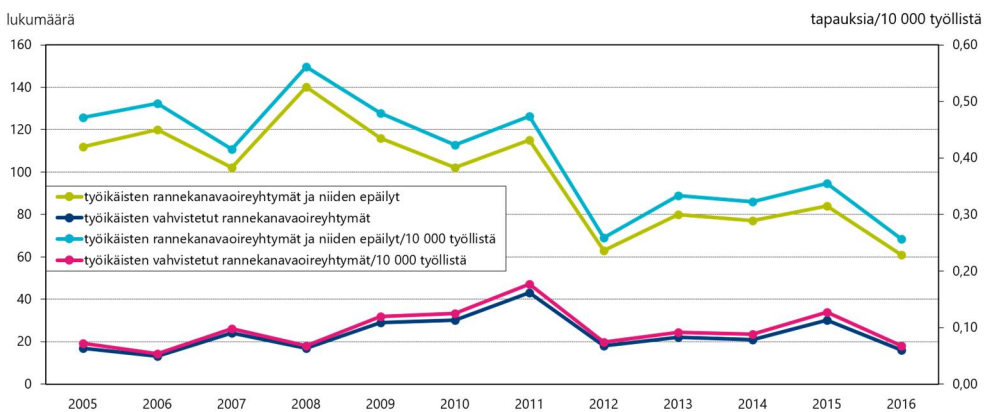

Kuva 64. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen M70.0- ja M65.4 -tapauksen lukumäärästä toimialoittain v. 2016.

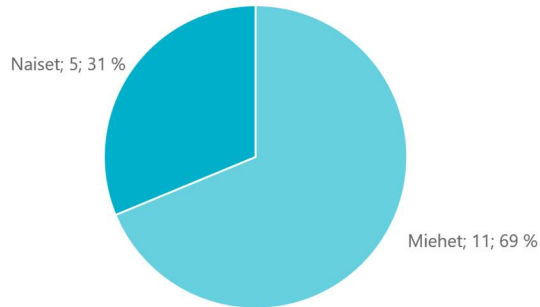

Kuva 65. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen M70.0- ja M65.4 -tapausten lukumääristä ammateittain v. 2016.

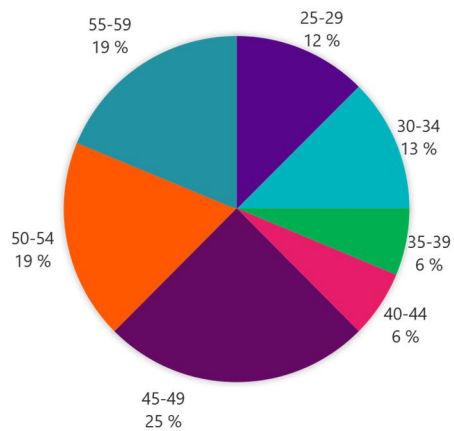
Rannekanavaoireyhtymä

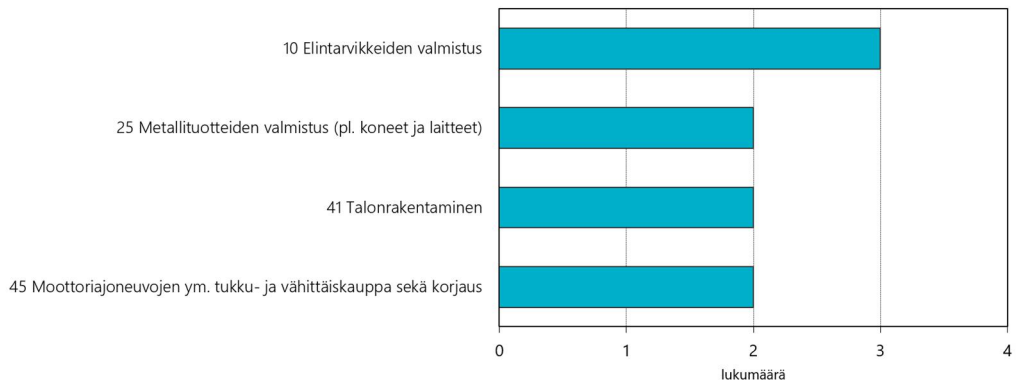
Kuva 66. Työikäisten vahvistettujen rannekanavaoireyhtymien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

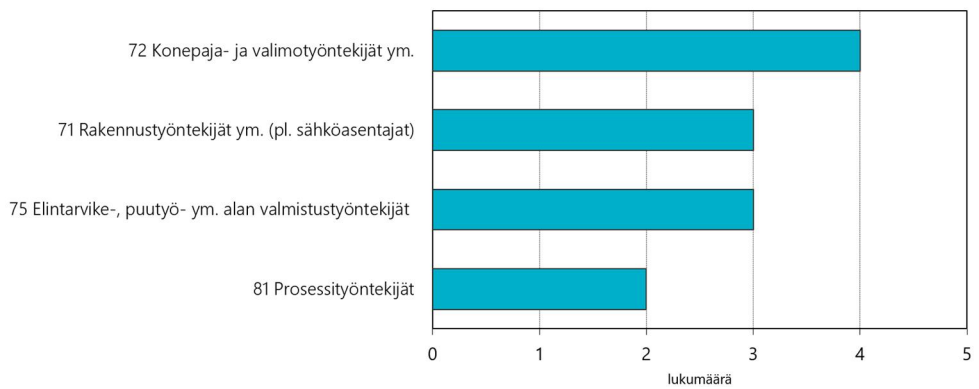
Kuva 67. Työikäisten vahvistetut rannekanavaoireyhtymät sukupuolen mukaan v. 2016.

Kuva 68. Työikäisten vahvistetut rannekanavaoireyhtymät iän mukaan v. 2016.

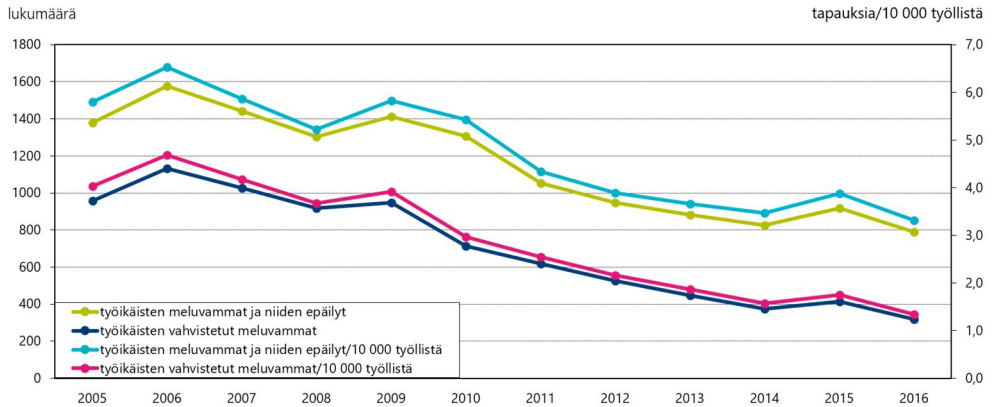

Kuva 69. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen rannekanavaoireyhtymien lukumääristä toimialoittain v. 2016.

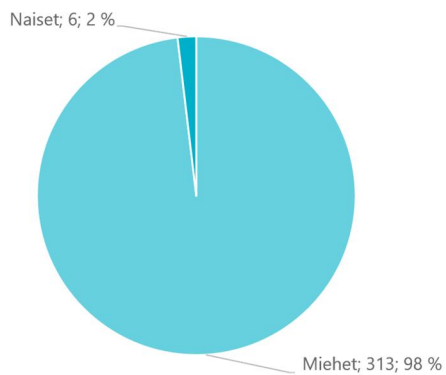

Kuva 70. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen rannekanavaoireyhtymien lukumääristä ammateittain v. 2016.

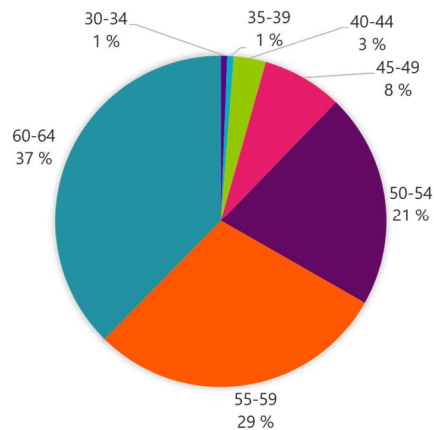
1.3.5 Meluvamma

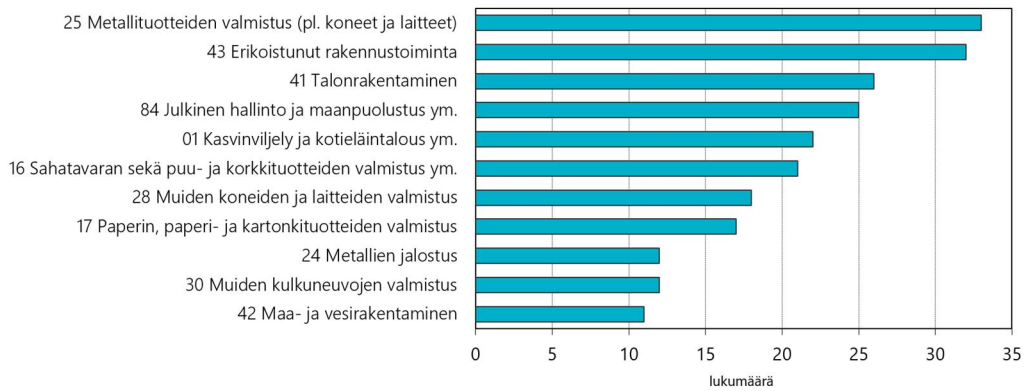
Kuva 71. Työikäisten vahvistettujen meluvammojen ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

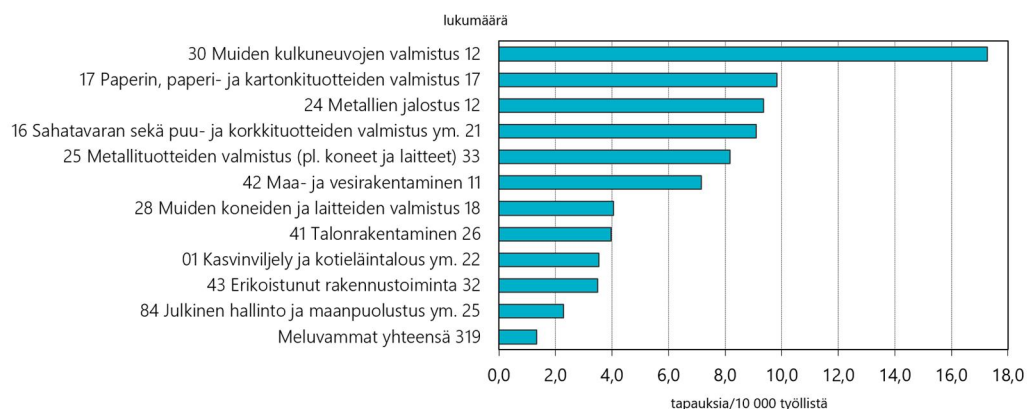
Kuva 72. Työikäisten vahvistetut meluvammat sukupuolen mukaan v. 2016.

Kuva 73. Työikäisten vahvistetut meluvammat iän mukaan v. 2016.

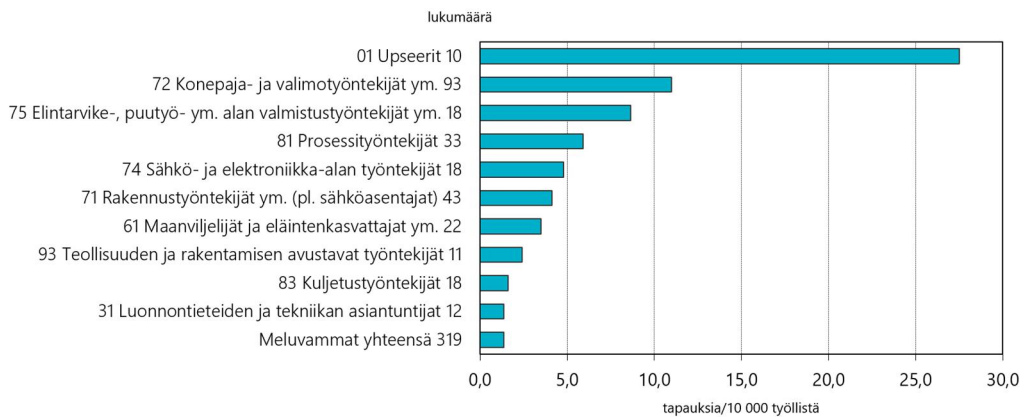
Kuva 74. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen meluvammojen lukumääristä toimialoittain v. 2016.

Kuva 75. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen meluvammojen työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista toimialoittain v. 2016.

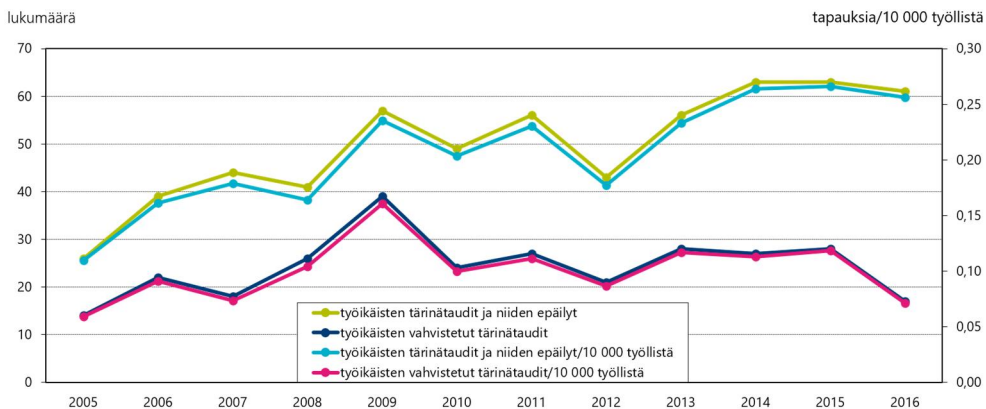

Kuva 76. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen meluvammojen lukumääristä ammateittain v. 2016.

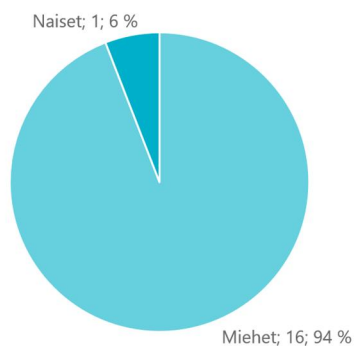

Kuva 77. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen meluvammojen työllisiin suhteutetuista ilmaantuvuuksista ammattitaittain v. 2016.

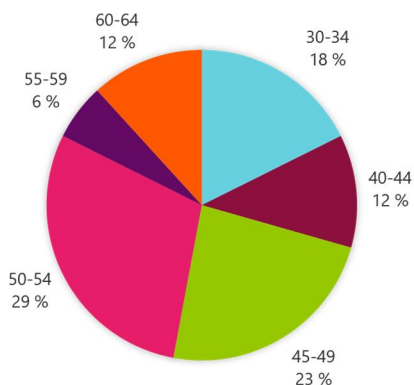
1.3.6 Tärinätauti

Kuva 78. Työikäisten vahvistettujen tärinätautien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

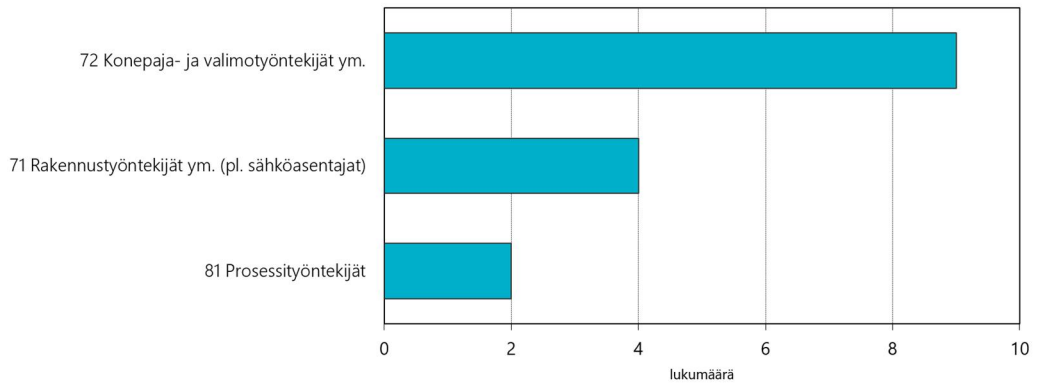
Kuva 79. Työikäisten vahvistetut tärinätaudit sukupuolen mukaan v. 2016.

Kuva 80. Työikäisten vahvistetut tärinätaudit iän mukaan v. 2016.

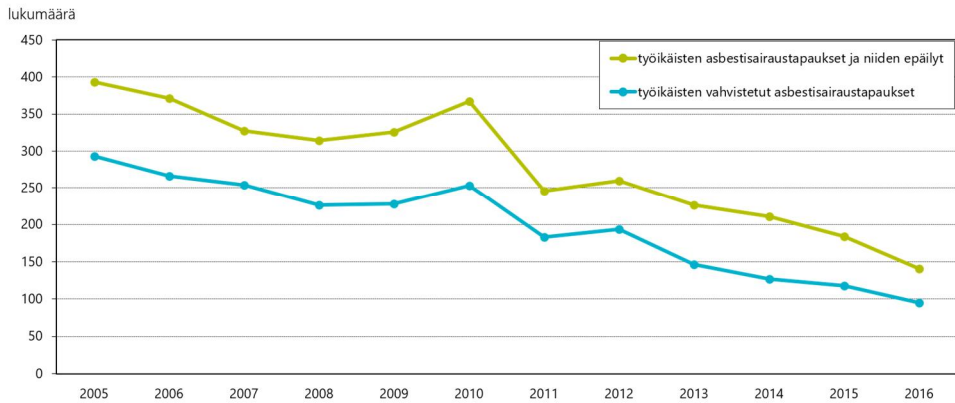

Kuva 81. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen tärinätautien lukumääristä toimialoittain v. 2016.

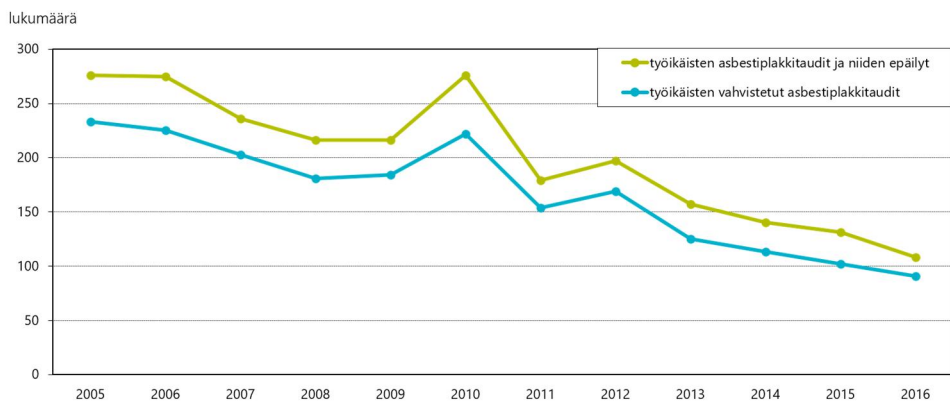

Kuva 82. Esimerkkejä työikäisten vahvistettujen tärinätautien lukumääristä ammateittain v. 2016.

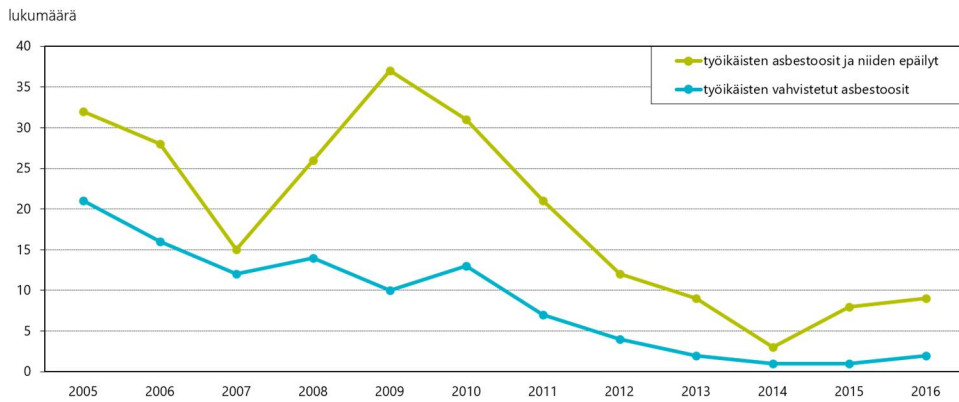
1.3.7 Asbestisairaudet ja syövät

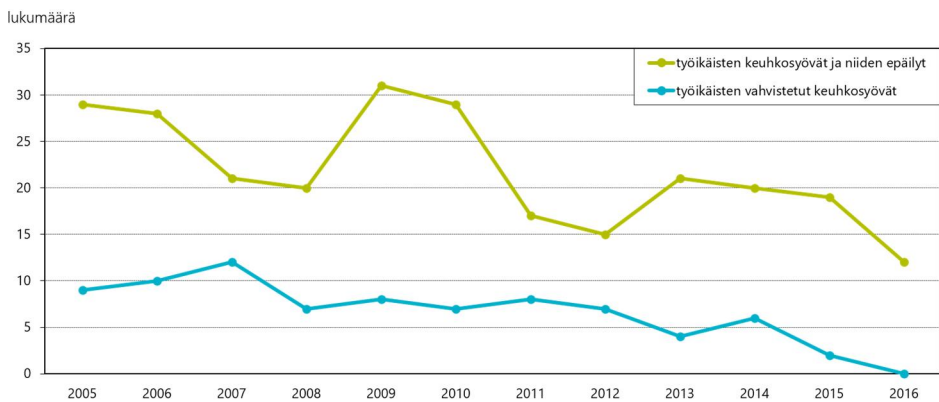
Kuva 83. Työikäisten vahvistetut asbestisairautapaukset ja niiden epäilyt v. 2005-2016.

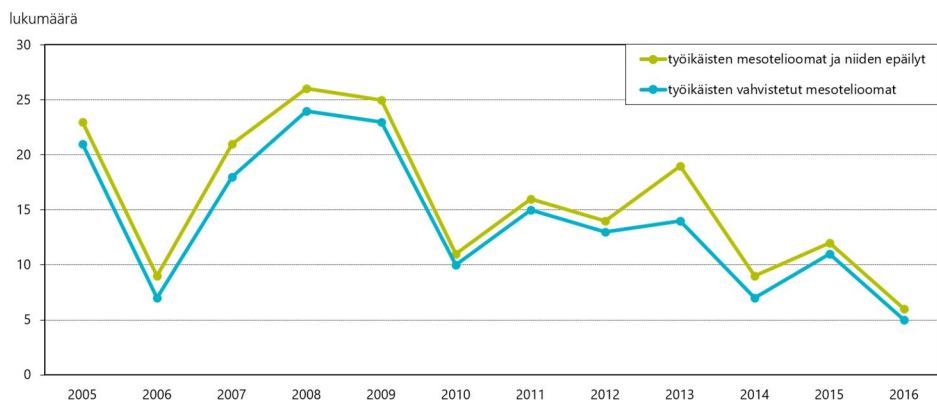
Kuva 84. Työikäisten vahvistetut asbestiplakkitaudit ja niiden epäilyt v. 2005-2016.

Kuva 85. Työikäisten vahvistetut asbestoosit ja niiden epäilyt v. 2005-2016.

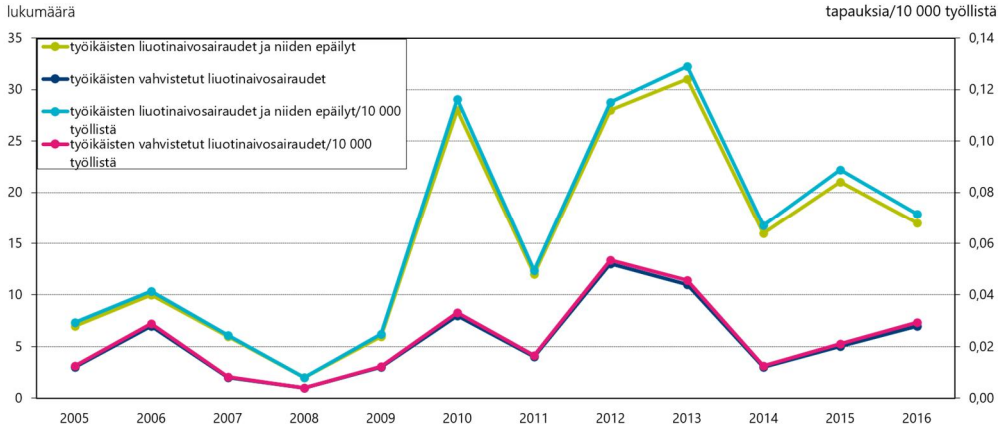

Kuva 86. Työikäisten vahvistetut keuhkosyövät ja niiden epäilyt v. 2005-2016.

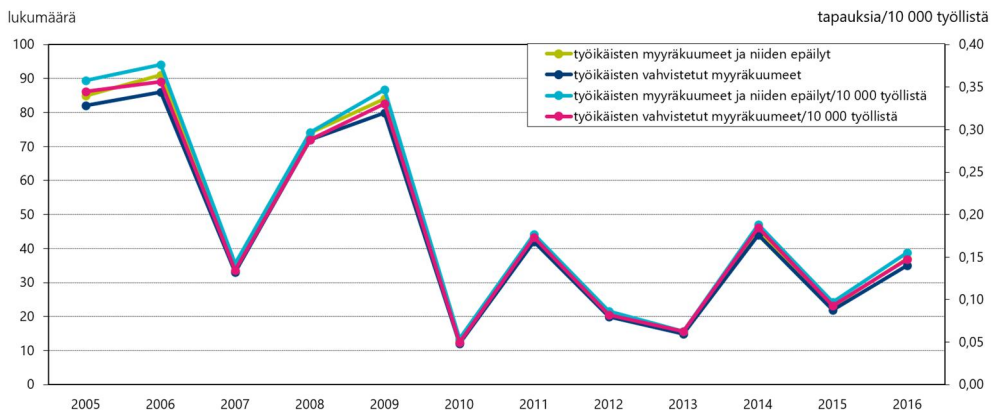

Kuva 87. Työikäisten vahvistetut mesotelioomat ja niiden epäilyt v. 2005-2016.

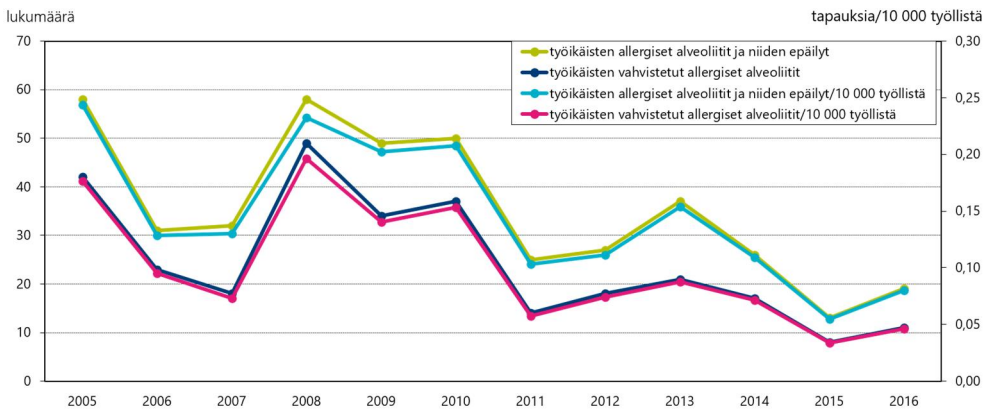
1.3.8 Muita esimerkkiammattitauteja

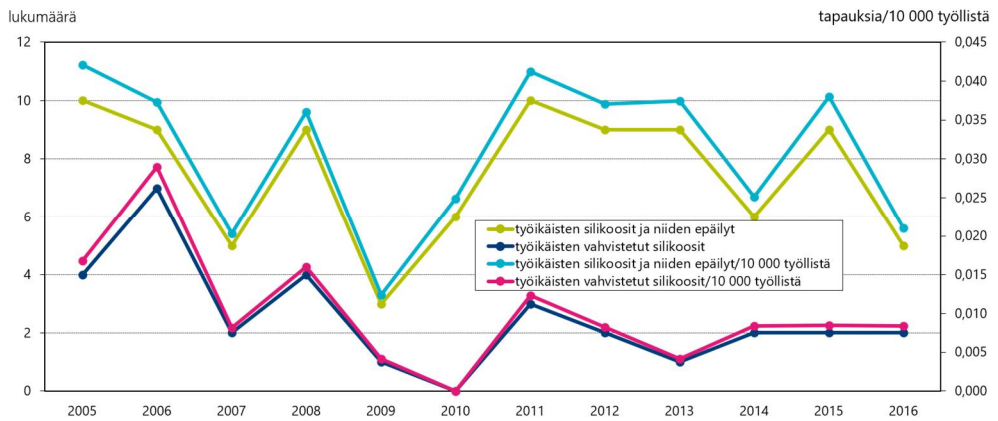
Kuva 88. Työikäisten vahvistettujen liuotinaivosairauksien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

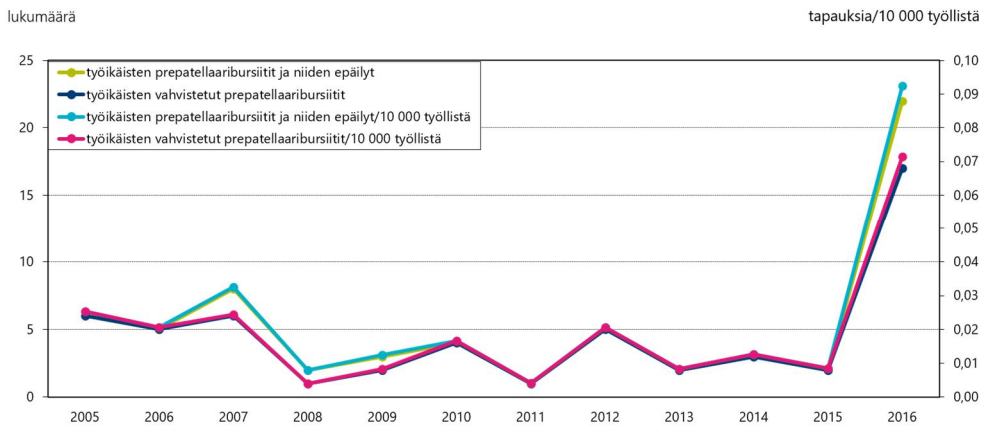
Kuva 89. Työikäisten vahvistettujen myyräkuumeiden ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

Kuva 90. Työikäisten vahvistettujen allergisten alveoliittien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

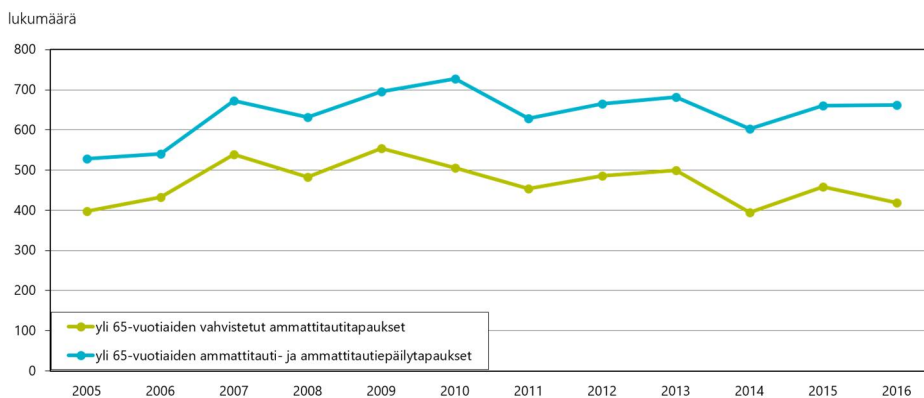

Kuva 91. Työikäisten vahvistettujen silikoosien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

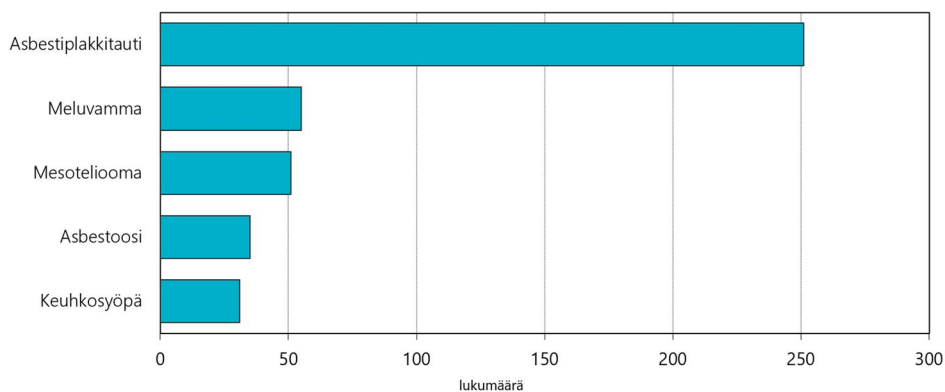

Kuva 92. Työkäisten vahvistettujen prepatellaaribursiittien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

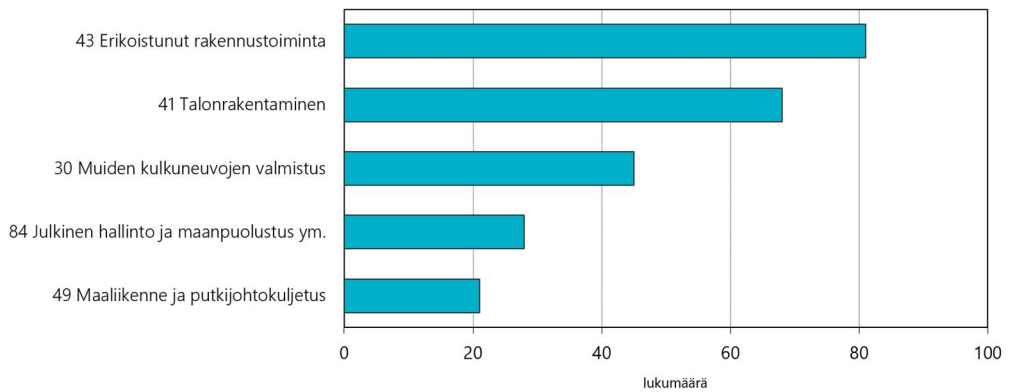
2 YLI 65-VUOTIAIDEN KUVAAJAT

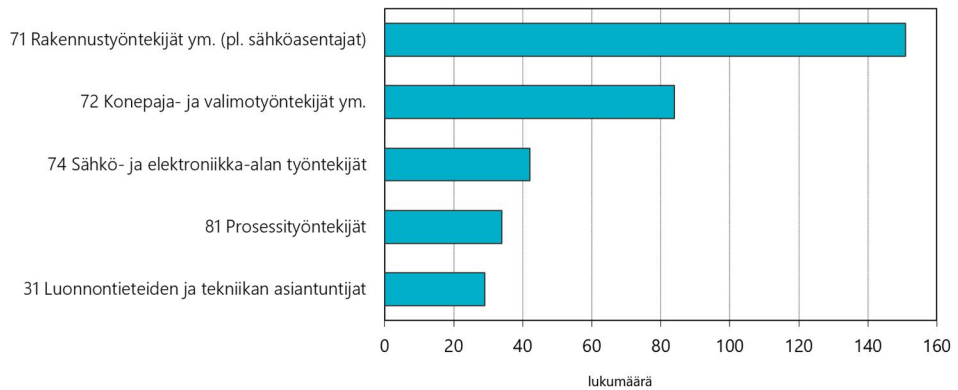
Kuva 93. Yli 65-vuotiaiden ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapauksen sekä vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärät v. 2005-2016.

Kuva 94. Yli 65-vuotiaiden yleisimmät vahvistetut ammattitaudit v. 2016.

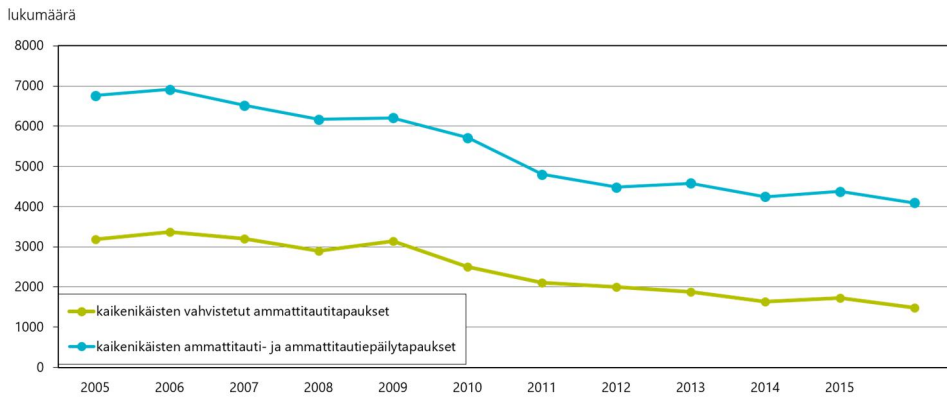

Kuva 95. Esimerkkejä yli 65-vuotiaiden vahvistettujen ammattitautitapausten lukumääristä toimialoittain v. 2016.

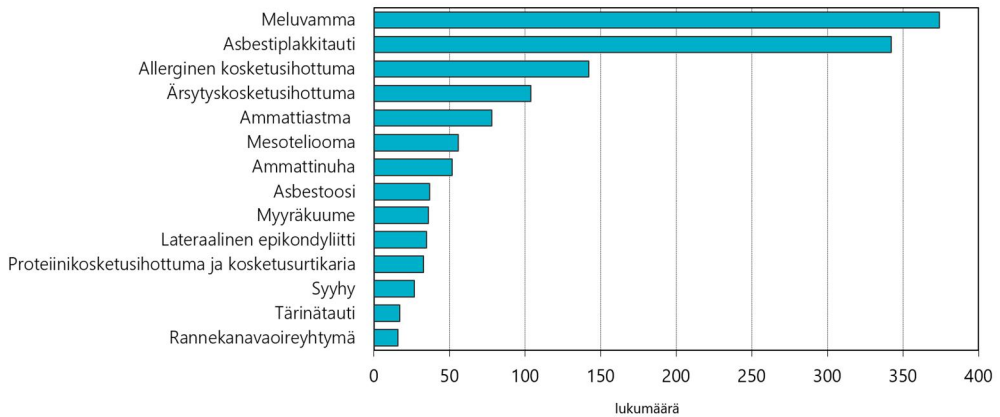

Kuva 96. Esimerkkejä yli 65-vuotiaiden vahvistettujen ammattitautitapausten lukumääristä ammateittain v. 2016.

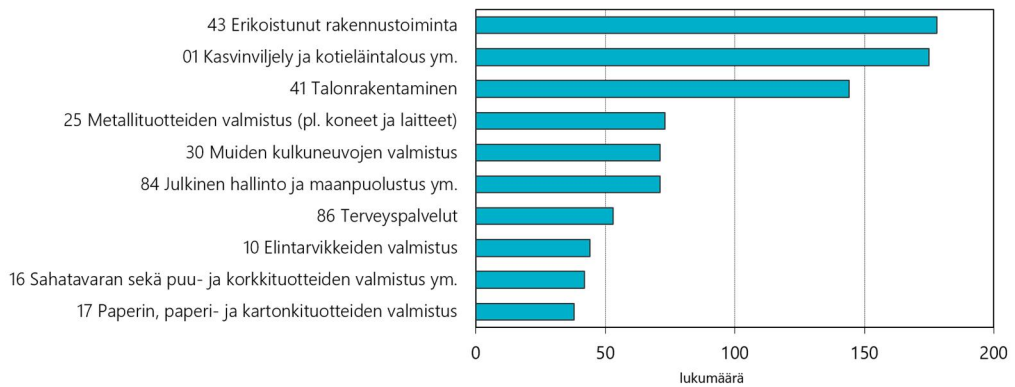
3 KAIKENIKÄISTEN KUVAAJAT

Kuva 97. Kaikenikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapauksien sekä vahvistettujen ammattitautitapausten lukumäärät v. 2005-2016.

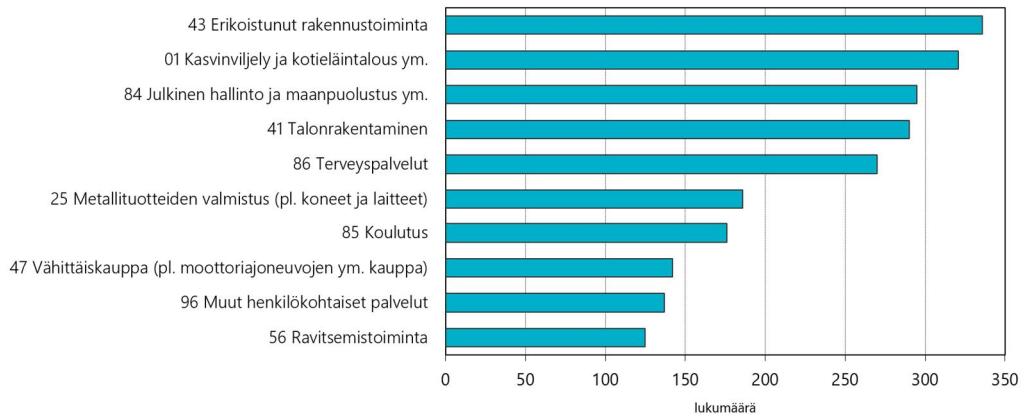
Kuva 98. Kaikenikäisten yleisimmät vahvistetut ammattitaudit v. 2016.

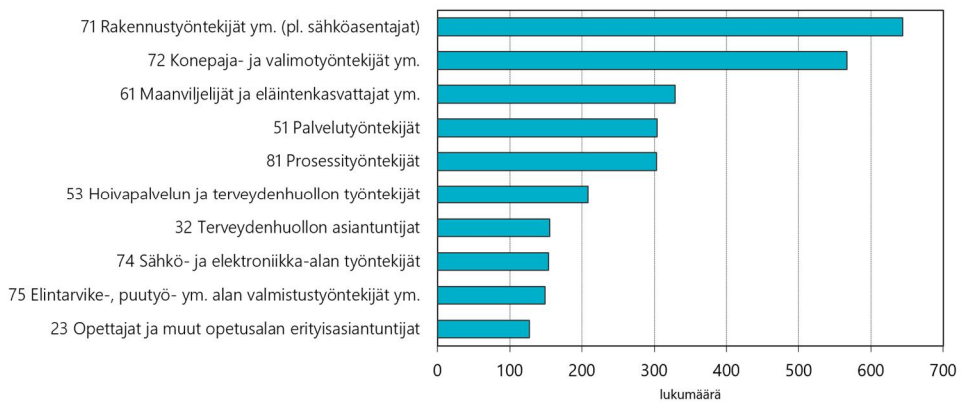
Kuva 99. Esimerkkejä kaikenikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten lukumääristä toimialoittain v. 2016.

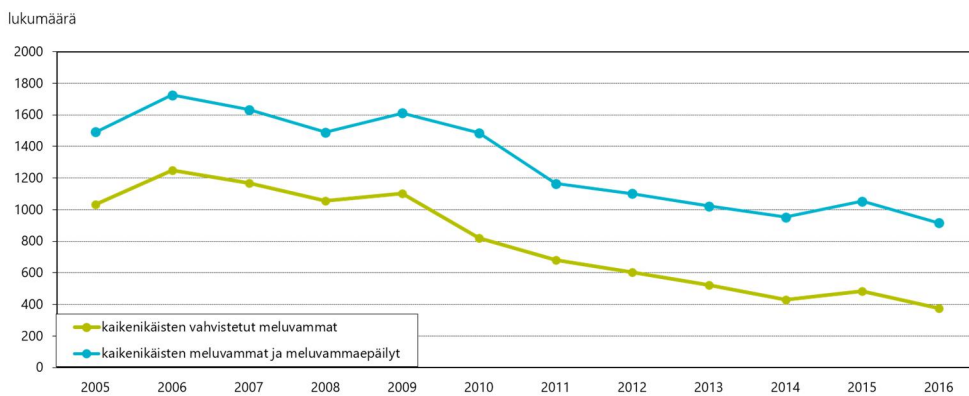
Kuva 100. Esimerkkejä kaikenikäisten vahvistettujen ammattitautitapausten lukumääristä ammateittain v. 2016.

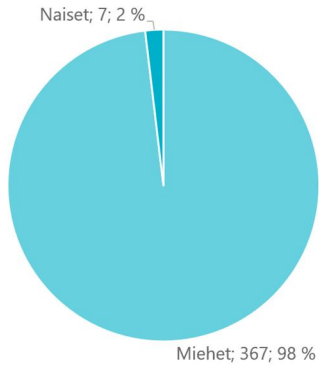
Kuva 101. Esimerkkejä kaikenikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapausten lukumääristä toimialoittain v. 2016.

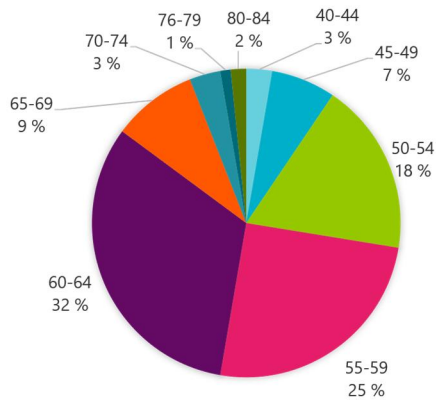
Kuva 102. Esimerkkejä kaikenikäisten ammattitauti- ja ammattitautiepäilytapausten lukumääristä ammattiloittain v. 2016.

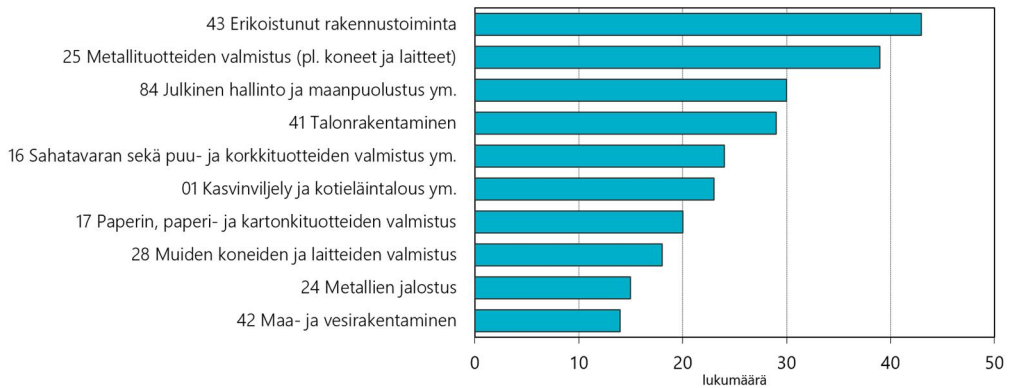
Kuva 103. Kaikenikäisten vahvistettujen meluvammojen ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

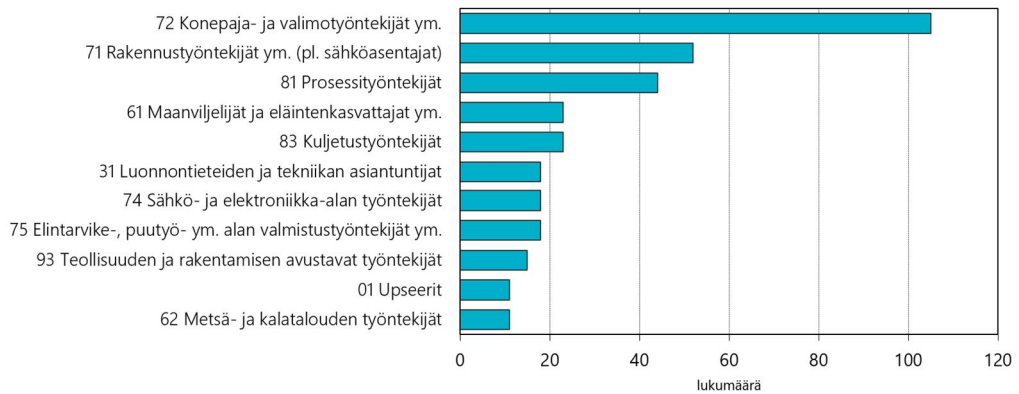
Kuva 104. Kaikenikäisten vahvistetut meluvammat sukupuolen mukaan v. 2016.

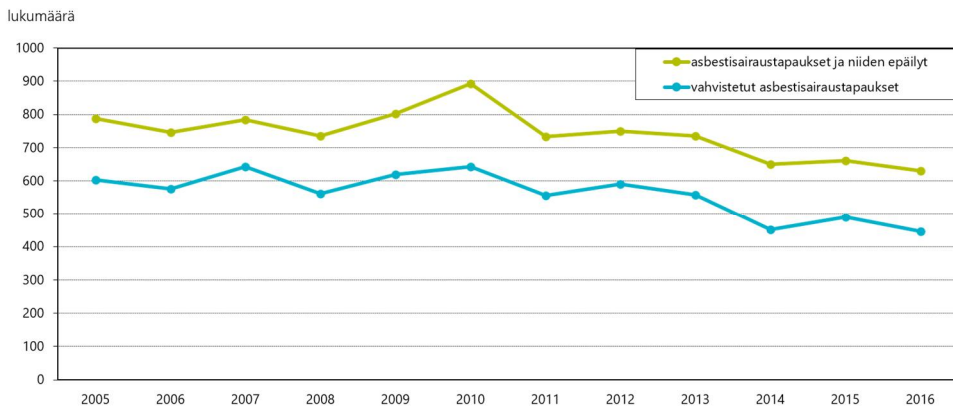
Kuva 105. Kaikenikäisten vahvistetut meluvammat iän mukaan v. 2016.

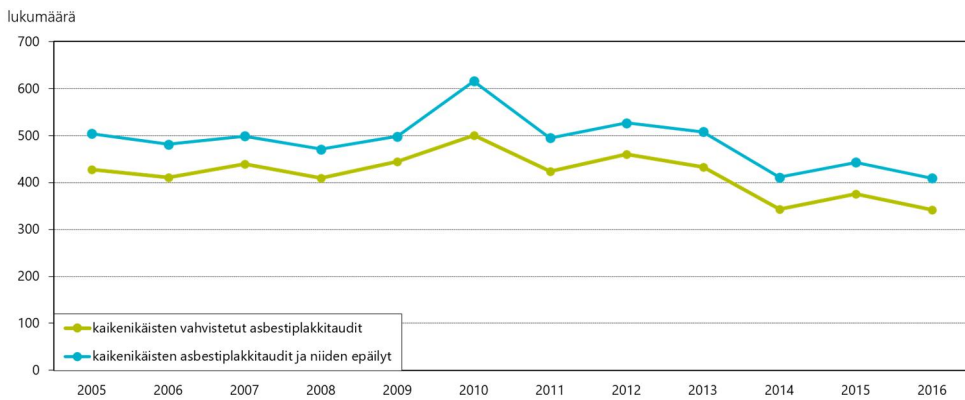
Kuva 106. Esimerkkejä kaikenikäisten vahvistettujen meluvammojen lukumääristä toimialoittain v. 2016.

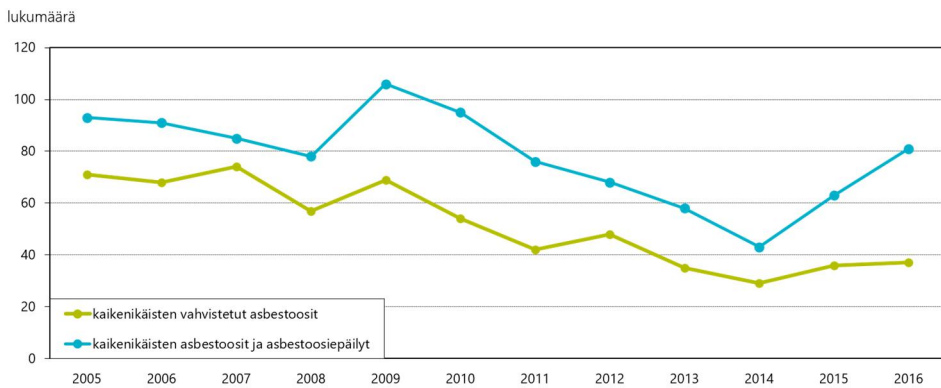
Kuva 107. Esimerkkejä kaikenikäisten vahvistettujen meluvammojen lukumääristä ammateittain v. 2016.

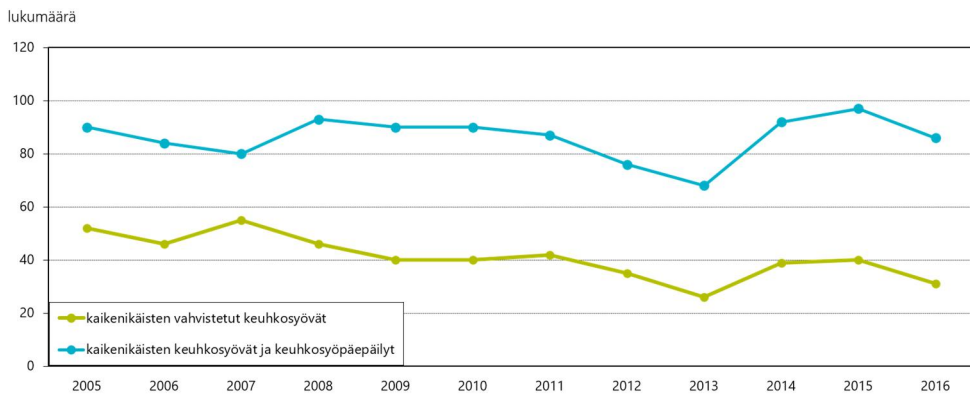
Kuva 108. Kaikenikäisten vahvistetut asbestisairautapaukset ja niiden epäilyt v. 2005-2016.

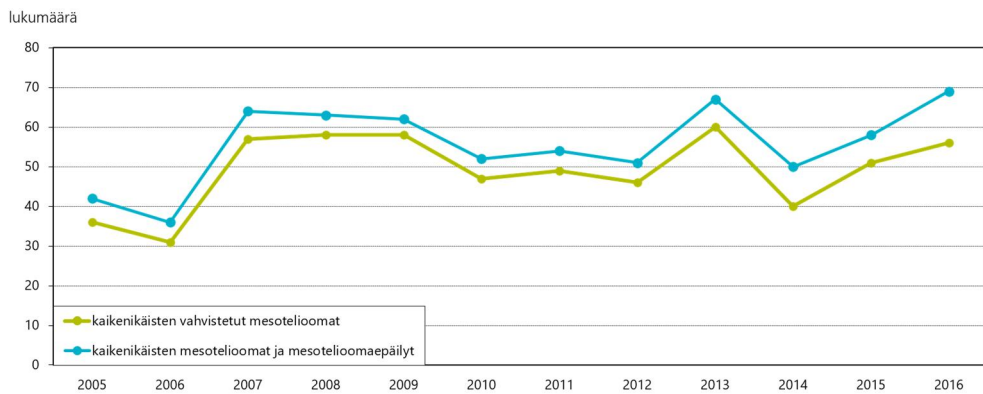
Kuva 109. Kaikenikäisten vahvistettujen asbestiplakkitautien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

Kuva 110. Kaikenikäisten vahvistettujen asbestoosien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

Kuva 111. Kaikenikäisten vahvistettujen keuhkosyöpien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

Kuva 112. Kaikenikäisten vahvistettujen mesoteliomien ja niiden epäilyjen lukumäärät v. 2005-2016.

4 TAULUKKO VAHVISTETUISTA AMMATTITAUDEISTA

Taulukossa 1 esitetään ammattitautien lukumäärät v. 2016 koko aineistossa sekä erikseen työikäisillä (15-64-vuotiaat) ja yli 65-vuotiailla.

Taulukko 1. Yleisimmät vahvistetut ammattitaudit lukumäärittäin v. 2016.

ammattitauti (2016)	lukumäärä työikäiset (15-64-vuotiaat)	lukumäärä yli 65 v	lukumäärä kaikenikäiset
meluvamma	319	55	374
asbestiplakkitauti	91	251	342
allerginen kosketusihottuma	141	1	142
ärsytyskosketusihottuma	103	1	104
ammattiasma	78	0	78
mesoteliooma	5	51	56
ammattinuha	52	0	52
asbestoosi	2	35	37
myyräkuume	35	1	36
lateraalinen epikondyliitti	35	0	35
proteiinikosketusihottuma ja kosketusurtikaria	33	0	33
keuhkosityöpä	0	31	31
syyhy	27	0	27
tärinätauti	17	0	17
prepatellaaribursiitti	17	0	17
rannekanavaoireyhtymä	16	0	16
värttinäluun puikkolisäkkeen alueen jännetuppitulehdus (de Quervain)	13	0	13
allerginen alveoliitti	11	1	12
pyöröatelektiasi	3	9	12

ammattitauti (2016)	lukumäärä työikäiset (15-64-vuotiaat)	lukumäärä yli 65 v	lukumäärä kaikenikäiset
määrittämätön nivelkalvon tai jännetupentulehdus	12	0	12
ODTS	8	0	8
liutinaivosairaus	7	0	7
silikoosi	2	5	7
jänisrutto	5	0	5
kiertäjäkalvosinoireyhtymä	5	0	5
pitkäaikainen käden tai ranteen krepitoiva tenosynoviitti	4	0	4
muut ed. mainitsemattomat diagnoosit yhteensä	72	6	78
diagnoosit yhteensä	1113	447	1560
tapaukset yhteensä *yhdellä tapauksella voi olla monta diagnoosia	1060	419	1479
monen diagnoosin tapaukset	53	28	81

5 TYÖPERÄISTEN SAIRAUKSIEN REKISTERI

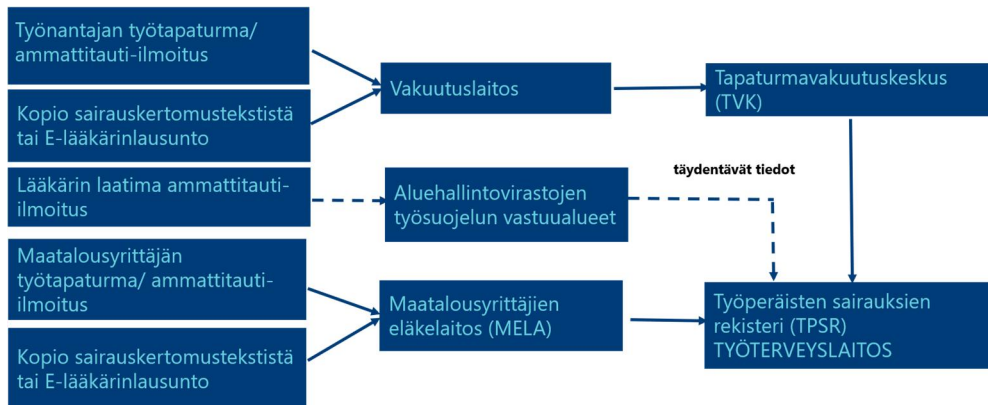
Työterveyslaitoksen Työperäisten sairauksien rekisteriin (TPSR) kerätään tietoa ammattitaupeista ja ammattitautiepäilyistä. Työperäisten sairauksien rekisteri on tutkimusrekisteri, jota Työterveyslaitos ylläpitää Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/1978 2 a § 2 mom.)² nojalla ammattitautien ja muiden työstä johtuvien sairauksien tutkimusta, selvittelyä ja ehkäisyä sekä diagnosoimista ja hoidon kehittämistä varten. Rekisterin henkilötietoja saavat käsitellä vain tehtävään erikseen nimetyt henkilöt, jotka ovat salassapitovelvollisia. Tapaturmavakuutuskeskus (TVK) ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos (MELA) ovat virallisia tilastonpitäjiä työtapaturmien ja ammattitautien osalta.

Työterveyslaitos voi käyttää TPSR:n tietoja alansa tutkimus- ja selvitystoimintaan ja luovuttaa niistä tietoja toimialansa yksilöityä tieteellistä tutkimusta varten siten, kuin viranomaisen toiminnan julkisuudesta annetun lain (621/1999)³ 28 §:ssä säädetään. TPSR:n tilastotietoa hyödynnetään mm. ammattitautien ehkäisyn ja työsuojelun apuna sekä työterveyshuollon ja työlääkätieteen alan tutkimuksessa.

5.1 Tiedon kertyminen rekisteriin

Tapaturmavakuutuskeskus (TVK) ja Maatalousyrittäjien eläkelaitos (MELA) toimittavat kaikkia ammattitaupeja ja ammattitautiepäilyjä koskevat tiedot Työperäisten sairauksien rekisteriin. Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015)⁴ ja Maatalousyrittäjän työtapaturma- ja ammattitautilaki (873/2015)⁵ määrittelevät Työperäisten sairauksien rekisterin oikeuden saada vakuutuslaitoksista ammattitaupeihin liittyviä tietoja.

Työperäisten sairauksien rekisterillä on lisäksi oikeus saada tietoja lääkärin Aluehallintovirastojen työsuojelun vastuualueille ilmoittamista ammattitaupeista ja niiden epäilyistä sekä työstä johtuneista muista sairaalloisista tiloista työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006)¹ 46 §:n perusteella. Näiden ammattitauti-ilmoitusten tietoja käytetään TPSR:ssä täsmentämään TVK:n ja Melan kautta tulleiden tapausten altiste- ja diagnoositietoja. Tiedonkulku Työperäisten sairauksien rekisteriin on esitetty kuvassa 113.

Kuva 113. Tiedon kertyminen Työperäisten sairauksien rekisteriin.

5.2 Rekisterin tietosisältö ja vuosijulkaisun luokitukset

TPSR:n tapaukset sisältävät rekisteröintivuodesta 2005 alkaen mm. seuraavat tiedot: rekisteröintivuosi, identifiointinumero, henkilötunnus, ikä, sukupuoli, kuntakoodi, toimialakoodi, ammattikoodi, altistekoodi, diagnoosikoodi, lisädiagnoosikoodi, ammattitaudin hyväksymispäivä, ammattitaudin ilmenemisvuosi, ammattitaudin seuraamustieto, vakuutuslaitoskoodi ja vahinkonumero.

Tapauksen rekisteröintivuosi määräytyy sen perusteella, milloin vakuutuslaitos on ilmoittanut tapauksen TVK:hon tai Mela on ilmoittanut tapauksen TPSR:ään. Rekisteröintivuotta käytetään ammattitautiepäilyissä määrittelemään, mille vuodelle tapaus kirjataan. Vahvistetut ammattitaudit kirjataan ammattitaudin vahvistamisvuoden mukaan (vuosi, jolloin vakuutuslaitos on hyväksynyt ammattitaudin).

Tapauksen diagnoosit on kirjattu ICD-10 -tautiluokituksen⁶ mukaisesti mahdollisimman tarkalla tasolla. Vuosijulkaisussa on huomioitu kaikki tapaukselle mahdollisesti kirjatut ammattitautidiagnoosit (yhteensä kolme diagnoosikenttää) diagnoosikohtaisissa analyysissä. On mahdollista, että tapauksella todetaan ammattitautitutkimuksissa samalla kertaa useampi ammattitauti.

Ammattitaudin aiheuttaja kirjataan käyttäen hyväksi Työterveyslaitoksen altisteluokitusta (6-numeroinen), jota päivitetään jatkuvasti. Altisteluokitus kattaa työelämän fyysiset

altisteet (pääluokka 1), kemialliset altisteet (2–5), biologiset altisteet (6), fyysiset ja psyko-fyysiset kuormitustekijät (7), psykososiaaliset kuormitustekijät (8) sekä muut ja tuntemattomat tekijät (9). Ammatti-ihotautien (allerginen kosketusihottuma, ärsytyskosketusihottuma, proteiinikosketusihottuma ja kosketusurtikaria, ihoinfektiot), ammattiastman ja ammattinuhan aiheuttajat on ryhmitelty kullekin diagnoosille sopiviin, altistetyypin mukaisiin luokkiin.

Toimiala- ja ammattiluokituksessa käytetään Tilastokeskuksen Toimialaluokituksen 2008⁷ ja Ammattiluokituksen 2010⁸ mukaisia luokkia. Vuosijulkaisussa toimiala- ja ammattiluokituksista on käytetty 2-numerotasoa, joka on käytössä myös Eurostatin ammattitautitilastoinnissa (EODS). Kuvaajissa esitetään 2-numerotason toimiala- tai ammattiluokan numero ja nimi.

5.3 Rekisterin julkaisut

Uusimmat TPSR:n julkaisut ammattitaudeista ja ammattitautiepäilyistä ovat luettavissa [www-osoitteessa: www.julkari.fi](http://www.julkari.fi). Uusimpiin TPSR:n vuosijulkaisuihin löytyy myös linkit osoitteesta <https://www.ttl.fi/julkaisut/ammattitaudit-ja-ammattitautiepailyt/>.

TPSR-tietoja on analysoitu pidemmältä aikaväliltä julkaisuissa ”Riskiammatit, -alat ja -altisteet työperäisten sairauksien rekisterin perusteella : 10 vuoden aineiston analyysi”⁹ sekä ”Miksi ammattitaudit vähenevät?: Mitkä asiat selittävät alueelliset erot ammattitautien määrissä Suomessa ja kokonaismäärän muutokset?”¹⁰.

Työelämä tietopalvelusta (www.tyoelamätieto.fi) löytyy tietoa työikäisen väestön yleisimmistä vahvistetuista ammattitaudeista. Työterveyslaitoksen verkkosivuilta (www.ttl.fi) löytyy lisätietoa ammattitaudeista ja niiden aiheuttajista, Työperäisten sairauksien rekisteristä ja sen julkaisuista.

5.4 Rekisterin yhteystiedot

Työperäisten sairauksien rekisterin vastuuhenkilöt ovat asiantuntija Johanna Lehtimäki ja apulaisyllilääkäri Kirsi Koskela. TPSR:stä voidaan tietopyyntöjen perusteella tehdä tarkempia tilastoanalyyskejä. Laajemmista tilastoanalyysseistä veloitamme kulloinkin voimassaolevan työelämä tieteiden asiantuntijatyön mukaisin hinnoin. Työperäisten sairauksien rekisteriä koskevat tietopyynnöt voi lähettää sähköpostiin: [tpsr \(at\) ttl.fi](mailto:tpsr(at)ttl.fi).

LÄHTEET

- ¹ Laki työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojelutoiminnasta (44/2006).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2006/20060044>
- ² Laki Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta (159/1978).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1978/19780159>
- ³ Laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990621>
- ⁴ Työtapaturma- ja ammattitautilaki (459/2015).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150459>
- ⁵ Maatalousyrittäjien työtapaturma- ja ammattitautilaki (873/2015).
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150873>
- ⁶ Tautiluokitus ICD-10. Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2011.
<https://thl.fi/documents/10531/1449887/ICD-10.pdf/8091c7cc-fda6-4e86-8ef9-7790d8d6a1a2>
- ⁷ Toimialaluokitus 2008. Tilastokeskus.
<https://www.stat.fi/meta/luokitukset/toimiala/001-2008/index.html>
- ⁸ Ammattiluokitus 2010. Tilastokeskus.
<https://www.tilastokeskus.fi/meta/luokitukset/ammatti/001-2010/index.html>
- ⁹ Koskela K, Aalto-Korte K, Pesonen M, Suojalehto H ym. Riskiammatit, -alat ja -altisteet työperäisten sairauksien rekisterin perusteella : 10 vuoden aineiston analyysi. Työterveyslaitos 2019.
<http://urn.fi/URN:ISBN:9789522618580>
- ¹⁰ Oksa P, Talola N, Virtanen S, Saalo A ym. Miksi ammattitaudit vähenevät?: Mitkä asiat selittävät alueelliset erot ammattitautien määrissä Suomessa ja kokonaismäärän muutokset? Työterveyslaitos 2016.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-261-659-3>

TYÖTERVEYSLAITOS
PL 40
00032 Työterveyslaitos
www.ttl.fi

59.241

Katsauksia 172
ISBN 978-952-261-927-3 (PDF)

ISSN-L 0357-4296 = Katsauksia
ISSN-L 1235-8614 = Ammattitaudit